

Õpetaja võib maailma parandada

Programmis «Noored kooli» kaasalööv semiootikamagister Marili Pärtel ütleb haridusküljel, et õpetajatöö on tänuväärne, kui õpilaste hulga peale leidub mõnigi, kellele õnnestub midagi tähtsat edasi anda.

LK 12

Need mõtted, mis meil olid, polnud sugugi halvad, aga kogematause pealt uisapäisa tegutsemine oleks andnud soovitud vastupidise efekti.

RANDEL LÄNTS,
Viljandi volikogu esimees
LK 11

Angerjad koguvad Viiratsis rasva

KASVANDUS

Üle-eelmisel aastal Viiratsi külje alla Iva tee äärde rajatud angerjakasvandus on üks sinna kavandatava ettevõtluspiirkonna esimesi asukaid. Kui kõik läheb plaanipäraselt, müüb kasvandus mõne nädala pärast esimese autotäie rasvaseks nuumatud eluskalu välismaale. Senikaua pakutakse ümberkaudsetele elanikele võimalust osta hinnalist kala nii värselt kui suitsutatult.

LK 10

Viiratsi angerjakasvanduse omanikud Indrek Bremraud ja Ingvar Markus olid läinud esmaspäeva hommikul ametis nende juures veidi enam kui aasta sirgunud noorte angerjate sortimisega. Suuremad isendid, kes spetsiaalsel liinil söelale jäid, rändavad peagi lääneeurooplaste toidulauale.

Aulat parandav kool ootab ujula remonti

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Jakobsoni kool loodab tänavu korda saada aula valgustuse ja akustika ning ootab, et linn leiaks raha keldriruumide väljaehitamiseks ja ujula kapi-
taalremondiks.

Aula, kelder ja ujula olid kolm kohta, mis jäid 2008. aasta suure remondi ajal koolimajas korda tegemata. «Rahanappus tuli peale,» tunnistas direktor Eero Järvekülg. Kogu toonast ehitusmahust olid need kolm ruumi ligi 20 protsenti.

Nüüd on kool välja kuulutanud riigihanke, et leida ehitaja, kes vahetaks

välja aulas oleva valgustuse ja elektrijuhtmed ning kinnitaks akustika parandamiseks lakke kumerad villa-plaadid. Plaanis on 60 sajavatist hõõglampi vahetada leedvalgustite vastu. See tähendab lisaks uute valgustite ostmisele kogu elektrisüsteemi uuendamist. Aula lakke tahetakse saada ka 208 kumerat villaplaati, et parandada akustikat.

Kooli seisukohast oleks järgmiseks vaja minna keldri väljaehitamise juurde, sest õpilased vajavad ruumi huviringide jaoks. «Meil on koolis mitu tantsuringi ja koori ja neil on harjutamiseks kohta vaja. Aula on kogu aeg hõivatud,» selgitas Järvekülg ja lisas, et keldri ehitusprojekt on valmis.

Põhjalikku uuendamist ootab ujula, mida viimati remonditi 1996. aastal ja mis on kõigi linlaste käsutuses.

Erinevalt teistest ehitustest ei saa seda aga teha jupikaupa ning koolil endal selleks tööks raha ei ole. «Paar aastat peab see ujula vastu, aga edasi ei oska midagi arvata,» hindas Järvekülg.

Viljandi abilinnapea Malle Vahtra sõnas eile, et tema ametisoleku ajal ujula teemat arutatud ei ole. Linna majandusameti andmetel oli see pävakorral paar aastat tagasi. «Kapitaalremonti vajavad basseini vann ja keldris olev veesõlm, kus on vee puhastus- ja pehmen-dusseadmed. Et raha selleks ei olnud, lükati otsused edasi,» selgitas Vahtra.

Aasta tagasi arutleti ka lisasauna ehitamise üle ja koos sellega kerkis pävakorda kanalisatsiooni küsimus. Et lisasauna vajaduses üksmeelele ei jõutud, jäid otsused tegemata.

Koolnud vedelesid hunnikus

VEISED

Möödunud reedel märkas Sakala Kõpu lähistel veiselauda taga hunnikus lihalaomade korjuseid. Viljandimaa veterinaaramet käis olukorda reedel ja selle nädala algul kontrollimas ning tuvastas rikkumise. Eilseks oli veisekasvataja Georg Artma lauda tagant koolnud noorloomad kõrvaldanud, kuid ta tunnistas, et teise karja juures on veel kolm korjust.

LK 3

ILM

11°

Täna on vahelduva pilvisusega kuiv ilm. Edela-tuul tugevneb kiiruseni 5–10 meetrit sekundis. Sooja on 7–12 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 6.01 ja loojub kell 20.35.

VILJANDIS

Kinos näeb kaht filmi

Männimäe salongkinos näidatakse täna kell 18 perefilmi «Pruunkarude maa» ja kell 20 põnevusfilmi «3 päeva tappa».

Kahes teatris on kolm etendust

Ugalas etendub täna kell 13 «Arabella» ja kell 19 «Mee hind». Viljandi nukuteatris etendub täna kell 11 «Tuhkatriinu».

Kontsert Sakala keskuses

Sakala keskuses annavad Maria Listra ja Piia Paemurru täna kell 19 kontserdi sarjast «PLMF: Meistrite Akadeemia».

Missa Jaani kirikus

Viljandi Jaani kirikus algab täna kell 18 suure neljapäeva missa.

Türi laste inspireeriv näitus

Sakala keskuse jalutusaalis näeb Türi maalingi näitust «Inspireeritud lood».

MAAKONNAS

Karksi-Nuias esineb orelikunstnik

Karksi valla kultuurikeskuses esineb täna kell 18 kontserdisarjas «Muusika Eestimaale» orelikunstnik Toomas Trass.

JUHTKIRI

Lubadus ees, pingutus taga

Lubadus muuta linna või valla juhtimist avatumaks ja kaasavamaks on kahe teraga möök. Ühest küljest võib öelda, et otsuseid langetades saab alati veel rohkem inimeste arvamus arvestada, ent kui kätte jõuab aeg nende sõnade järgi tegutseda, võib lubaduse täitmine osutuda neetult raskeks.

Isamaa ja Res Publica Liit (IRL) ning sotsiaaldemokraadid ei võtnud Viljandis sügiseste valimiste eel märksõnu «avatus» ja «kaasatus» õhust. Aastate jooksul oli kogunenud hulk näiteid, millega valijaid veenda, et Viljandis pole sellega kõik hästi olnud. IRL-i poliitikud olid küll pehmelt öeldes skisofreenilises olukorras, sest sama partei kuulus ka eelmisesse koalitsiooni. Teadupärast oli selles leeris toimunud aga verevahetus.

Nagu me kõik teame, läks nii IRL-il kui sotsidel valimistel õnneks ning nad moodustasid uue võimuliidu. Avatud ja kaasava juhtimise jutt ei hääbunud, vaid sai hoogu juurde.

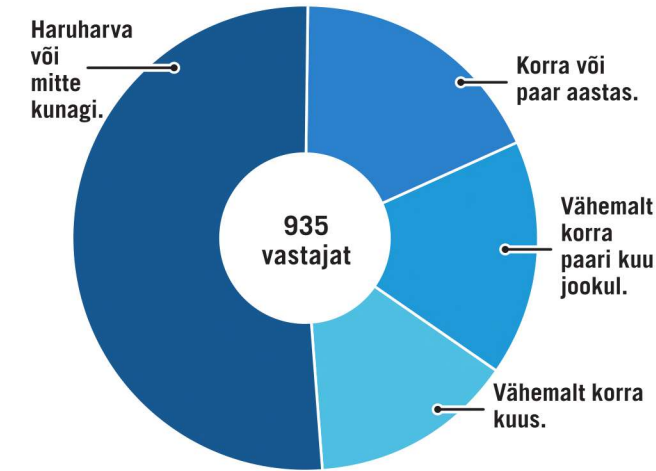
Praeguseks on IRL-i ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioon Linnu tänaval toimetanud ligemale pool aastat. Midagi on linnavalitsuse majas muutunud, see paistab ka väljapoole. Kuid laiemas plaanis pole linna juhtimise avanemine kulgenud nii, nagu esialgu loodeti. Vanalinna tänavate remondi ettevalmistamisel kukkus asjasse puutuvate linlaste teavitamine kehvasti välja ning volikogu töö muutmises on ilmnunud takistusi.

Valijaid huvitab see kõik mõistagi vähe. Nemad andsid oma hääle ootuses, et edaspidi hakkab linna juhtimine käima teisiti. Kui koalitsioon peaks nende poole pöörduma tõdemusega, et ega praktikas saagi paljusid asju muuta, siis tunnevad nad ennast arvatavasti petetuna.

Aega on võimuliidul muuta ja parandada muidugi veel piisavalt. Ees ootab suur pingutus, et linnakodanikud hakkaksid tajuma: juhtimisstiil on tõepoolest avatumaks ja kaasavamaks muutunud.

VEEBIKÜSITLUS

Kui tihti te ostate või müüte midagi internetiportaali kaudu?

Allikas: Sakala

Ees ootab suur pingutus, et linnakodanikud hakkaksid tajuma: juhtimisstiil on tõepoolest avatumaks ja kaasavamaks muutunud.

Väike, ent suur energiasääst

(Artikkel pärineb Eesti Energia energiasäästu blogist.)

UUT KODUSEADET ostes tasub hinna kõrval arvestada ka kasutuskulu, mida näitab energiamärgistus. Sellise märgistuse leiab näiteks külmikutelt, pesumasinatelt, ahjudelt ja televiisoritelt, kuid juba lähitulevikus hakkavad seda muu hulgas kandma ka tolmuimejad ja veeboilerid.

Eesti Energia energiaprofilidest selgub, et ligi 25 protsendil eestimaalastest on rohkem kui kümme aastat vana külmik. Kümnekond aastat vanad külmikud tarbivad aastas 850 kilovatt-tundi elektrit, samas kui uued A+ energiamärgistusega külmikud kasutavad sama aja jooksul kõigest 280 kilovatt-tundi. Vana külmiku asendamine uuega võib säästa umbes 80 eurot aastas, seega tasub uus kodumasin olenevalt selle maksumusest end ära nelja kuni kaheksa aastaga.

Siinkohal tuleks ühtlasi silmas pida, et kerkivate energiahindade ajastul tasub ökonoomsemate koduseadmete eelistamine end ära üha kiiremini.

EUROOPA LIIDU kehtestatud energiamärgistuse nõuete eesmärk on motiveerida inimesi energiat kokkuhoidlikult tarbima. Nimelt moodustab kodune elektritarbimine keskmiselt neljandiku riigi kogutarbimisest ning seni on see olnud kasvav trend.

Väike informatiivne energiamärgistuse kleeps aitab inimestel poes teha säästlikumaid valikuid, kuid on ühtlasi suunis tootjatele. Konkurentsiveitluses jäävad peale need, kes panustavad tootearenduses just energiasäästlikumatele tehnoloogilistele lahendustele.

Praegu on energiamärgistus kohustuslik külmikute, sügavkülmikute, veinikülmikute, pesumasinat, pesukuivatite, konditsioneeride, elektriahjude ja televiisorite puhul. Selle aasta sügisest saavad oma märgistussüsteemi tolmuimejad ja järgmise aasta sügisest veeboilerid. Tulevikus on aga tõenäoline, et energiamärgistust kannavad peaaegu kõik Euroopa Liidus müüdavad suurema tarbega elektroonikaseadmed.

TEET KEREM

Eesti Energia energiasäästu tootejuht

Energiamärgistuse piirmäärasid vaadatakse Euroopa Liidus iga natukese aja tagant üle. Nii peavad alates sellest aastast kõik uued külmikud ja sügavkülmikud kandma kas A+ või kõrgemat märgist.

ENERGIAMÄRGISTUSEGA jagatakse koduseadmed seitsmesse energiaklassi. Tumerohelise märgistatud seadmed kasutavad kõige vähem elektrit. Varem oli parim energiaklass A, kuid tänu tootearendusele on see piir nihkunud ülespoole ning nüüd pakutakse ka A+, A++ ja isegi A+++ klassi tooteid.

Energiamärgiselt leiab seadme aastase elektrikulu, aga ka näiteks veekulu, müra taseme, mahutavuse, ekraani suuruse ja muud parameetrid, mis muudavad eri tootjate sarnaste seadmete võrdlemise eriti lihtsaks.

Kui te teate, kui palju te maksate keskmiselt ühe elektrikilovatt-tunni eest (elektrienergia pluss võrguteenus ning riiklikud maksud ja tasud), saate seadmete kasutuskulu hõlpsalt välja arvutada ja neid omavahel võrrelda. Kõige lihtsamini saab ühe kilovatt-tunni elektri kodumaksumuse teada oma elektriarvelt.

Energiamärgistus on Euroopa Liidu nõudel kõigi sama tootegrupi kaupade puhul üheselt tõlgendatav. Info põhineb standardtingimustel tehtud katsetel ja jagab infot seadmete energiakulu kohta. Küll aga ei ole märgisel kirjas seadmete funktsioone, mis tähendab, et näiteks pesumasina puhul tuleb pesuprogrammid ja lisafunktsioonid tootejuhendist üle vaadata.

EELNEVAGA SEoses võib tekkida umbes selline küsimus: kas eelistada 80 eurot kallimat seadet, kui see kasutab aastas üksnes 10 euro jagu vähem elektrit? Ainult ostuhinna põhjal otsustades oleks vastus muidugi eitav. Aga kui arvestada, et uut koduseadet kasutatakse aastaid, külmikut või pliiti sageli isegi 15 aastat

Vana külmiku asendamine uuega võib säästa umbes 80 eurot aastas, seega tasub uus kodumasin olenevalt selle maksumusest end ära nelja kuni kaheksa aastaga.

KIRI

Munad ja kanad

Kumb oli enne, kas muna või kana? Selle üle võib lõpmatuseni vaielda, kuid munadepüha eel on see siiski ajakohane.

Mulle meenutavad munadepühad varast lapsepõlve. Ühest küljest ei tahakski seda meelde tuletada. Toona olid aga mulle suureks lohutuseks ja toeks koduloomad ja -linnud, kes mind väga armastasid.

Loomad ja linnud on jäägitult truud. Inimene võib teist reeta, nemad ei tee seda kunagi.

Tol ajal oli igasuguseid kanu: habemikke, karvasjalgeid, muruharjaga, paljувärvilisi... Oli näiteks üks suure tutiga valge kana, kes munes kahe rebuga mune. Tema ise hauduma ei läinud, seda tegi mõni teine kana.

Paar aastat tagasi kohtasin ühes peres sellist kana, kes tahab kogu aeg sülle ja hakkab siis nii-öelda vestlema. Ajasime niiviisi kaua juttu, kumbki omas keeles.

Mul on kahju lastest, kes kasvavad suurtes kortermaajades ja maaeluga kokku ei puutu. Mõni ime, et nad aja viiteks igasuguseid rumalusi välja mõtleavad.

Maimu Roosimägi, pensionär Viljandist

TSITAADID

«Riigikogu liikmetel on täna suures saalis väga kehv olla, peab tegema nagu, nagu tehtaks midagi väga tähtsat, kuid tegelikult polnud venelastega sisulisi läbirääkimisi.»

Haapsalu linnavolikogu esimees Jaanus Karilaid
Eesti-Vene piirilepingu ratifitseerimise seaduse riigikokku esimesele lugemisele minemisest
(Postimees, 16. aprill)

«Kui tekib usk, et võin teise iseseisva riigi siseasjadesse karistamatult sekkuda, ja süveneb veendumus, et rahvusvaheline õigus muidu kehtib, kuid minu jaoks mitte, siis on tegelikult väga vähe asju, mis aitavad.»

Riigikogu riigikaitsekomisjoni liige Mati Raidma
(Postimees, 16. aprill)

«Reaalne pereloomise instinkt ja soov kanda hoolet ei kustu sinu homoseksuaalsusega.»

Ajakirjanik Rain Uusen
(Postimees, 16. aprill)

PRÄÄNIK

Suure-Jaanist pärit Mait Jüridado valiti Baltikumi parimaks pulmafotograafiks.

PIITS

Halliste vallas on viimastel päevadel toime pandud vähemalt kaks vargust.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

27

Viljandimaal sündis märtsis 27 last ehk viis last enam kui aasta tagasi. Tänavu veebruaris tuli Viljandimaal ilmale 44 last.

Kuigi Kõpu lähisel asuva veiselauda juurde selle omaniku Georg Artma sõnul tavainimesel asja pole, on sealt siiski möödunud inimesi, keda võigast vaatepilt häiris. Täna on küll korjused likvideeritud, kuid veel möödunud neljapäeval vedelesid koolnud hunnikus. ELMO RIIG

LOOMSED JÄÄTMED

Koolnud noorloomad kadusid teadmata moel

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Neljapäeval sattus Sakala Kõpu lähedal asuva veiselauda taga võikale vaatepildile: seal olid hunnikus jupp aega tagasi koolnud noorveised. Kui veterinaarimet juhutult uurima asus, korjused kadusid, ehkki ainus firma, kes surnud veiseid käitleb, pole omanikult tellimust saanud.

Georg Artmale kuuluva lauda taga oli esmapilgul paista viis lihavesise korjust. Veisekasvataja selgitas, et nagu inimesed, nii jäävad loomadki kevadel sagedamini haigeks.

«Nad kipuvad jooma porist vett, kus on mingid bakterid,» rääkis Georg Artma. «Selliseid asju kevaditi kahjuks juhtub. Loomi on ju palju. Kui on 200 looma karjas, siis ikka keegi läheb välja.»

Ühtlasi kinnitas Artma, et koolnud saavad lauda tagant koristatud ja Väike-Maarjasse

saadetud, nagu seda nõudis reedel kontrollkäigu teinud veterinaarimet.

«Eks ma korja portsu kokku ja siis saadan ära,» sõnas Artma.

Korjused vedelesid mitu nädalat

Omanik tunnistas, et korjused olid lauda taga olnud juba jupp aega, esimesed võisid seal olla suisa mitu nädalat.

Eileks olid surnud loomad veiselauda juurest kadunud. Artma kinnitas, et veised viiakse Väike-Maarjasse. «Need saidki juba laupäeval käre peale pandud ja ära viidud,» märkis ta ja lisas, et teise karja juurest on vaja veel kolm looma ära viia.

Eile ennelõunal ütles Väike-Maarja loomseid kõrvalsaadusi käitleva aktsiaseltsi Vireen juhataja assistent Anne Piispea, et pole loomade äraveoks Artmalt tellimust saanud. Laupäeviti korraldab Vireen jäätmete äravedu vaid erandkorras ja Viljandimaal käib auto üldjuhul esmaspäeviti ja neljapäeviti.

Artma on Vireeni klient ja

varem on loomsete kõrvalsaaduste äraveo ja käitlemisega tegelev Vireen osutanud teenust nii mittetulundusühingule Eesti Pärandmaastikud kui osühingule Trias Holding, mille juhatuse Artma kuulub. Piispea sõnul olid viimased korrad 2012. aasta sügisel ja mullu suvel.

«Praegu aga pole meile veel mingit tellimust esitatud ja me pole saanud ka oma müredest rääkida, et lepingut ja raha tahaks,» tähendas Piispea, viidates 2012. aastal sõlmitud töövõtulepingule, millest on jäänud maksuvõlg.

Veisekorjused viiakse vaid Väike-Maarjasse

Põllumajandusloomade käitlemiseks on Eestis kaks kohta: Väike-Maarja ja Hummulis.

Viljandi veterinaarimeti juhataja Terje Operi sõnul Hummulis veiseid vastu ei võeta, seega jääb üle vaid Vireen Väike-Maarja vallas. «Kui seal oleks remont või muud hoolustööd, otsitaks Lätist või Leedust, kuhu loomseid jäätmeid saata, aga see on juba selle tehase enda organiseerimine.»

Omanik ise surnud veiseid põletada või muul viisil käidelda ei tohi. Seda ei luba Operi sõnul ükski määrus ega direktiiv. Veiste puhul muudab reeglid karmimaks veel hullulehmatõve oht.

Küll aga on Operi sõnul reglementeerimata see, kui kiiresti peab omanik surnud looma käitlemissa saatma. «Kui tal on külmhoone, võib ta koolnud looma seal hoida aastaid. Seda seadus ei määra,» nentis Oper. «Küll aga on kord, et niimoodi kõdunema ja mädanema, nagu seal lauda juures, neid jätta ei tohi.»

Teinekord võib Operi ütlemist mööda olla tegu ka juhtumiga, et äraveoauto on täis ja korjused äravedu viibib, ehkki need on autole laadimiseks hoonest välja toodud.

Selline olukord, et surnud loomad vedelevad pikalt elusate lähedal, pole veterinaarimeti loomakaitse büroo juhataja Tarmo Serva sõnul siiski normaalne. «Neid jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need oleksid varjatud, ei rikuks põhjaveid ja teised loomad ei satuks neid närma või inimesed katsuma,» lausus ta.

Viljandimaa jõuab raadiosse Kesk-Eesti korrespondendi vahendusel

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Rahvusringhääling (ERR) tegi praegu, mil Viljandis pole ei oma raadioreporterit ega kaamerameest, siinsete uudiste kajastamise ülesandeks Kesk-Eesti korrespondendile Olev Kengile.

ERR-i uudistejuht Urmet Kook ütles Sakalale, et Kenk on lubanud Viljandi raadio-uudiste tegemise eest hoolitseda senikaua, kuni siia on leitud uus kohalik töötaja. Kook lisas, et teleuudiseid teeb Viljandimaalt samal ajal Ragnar Kond. Enamasti Valgamaa sündmusi kajastav Kond on naabermaakonnas toimuvat televaatajate ette toonud ka varem.

Ringhäälingu raadio-uudiste juht Indrek Kiisler tõdes, et kuna Kenk jälgib Viljandimaal toimuvat, kajastab ta raadiole Järva- ja Jõgevamaa uudiseid veidi vähem. «Lisaks on meil loomulikult ka Tartu stuudio, mille raadiouudiste reporterid saavad vajaduse korral

Viljandisse sõita või telefonitsi intervjuusid teha,» märkis Kiisler.

Läinud esmaspäeval oli viimane tööpäev 14 aastat ERR-i Viljandi raadioreporterit ametit pidanud Piret-Päiv Ristil. Rahvusringhääling kaotas selle ametikoha, sest suveks on plaanis siia luua telekaameraga korrespondendipunkt.

ERR-i juhatuse esimees Margus Allikmaa kinnitas Sakalale esmaspäeval, et plaan on endiselt jõus ning lähemal nädalail kuulutatakse ametikoha täitmiseks välja konkurss. Uue inimese koolitamine võtab aga aega ja nii sünnivad tema esimesed iseseisvad lood ilmselt juuli lõpul.

Viljandi linnavalitsus on lubanud luua Sakala kesku- se juurde munitsipaalraadioreporterit ametikoha. Ka selle ettevõtmisega läheb veel aega. Sakala keskuse juhataja Jaanus Kukk kinnitas eile, et konkursi pole reporterit leidmiseks välja kuulutatud ja pole selge, millal nii kaugel jõutakse.

«Me pole selle ametikoha tööülesannetes ja -mahus veel päris kokku leppinud,» põhjendas Kukk.

Maja ja kaevu vahelt tuli välja vana lõhkekeha

Kolmapäeva pärastlõunal Viljandi vallas Pinska külas elumaja ja kaevu vahele veetori tarvis kraavi kaevanud mehed said ehmatava üllatuse osaliseks, kui ühtäkki pu- denes kopast välja lõhkekeha, mis nähtavasti pärineb teise maailmasõja ajast.

Kaevetööd tellinud osatühingu Kolmas Kuus tööde- juhataja Janek Kaup ei osanud täpselt öelda, mis tüüpi lõhkekeha see on. «Mõni on

siin öelnud, et see on lennu- kipomm või mürisk, aga mine võta kinni, mis ta tegelikult on,» sõnas ta ning hindas tugevalt roostetava lõhkekeha pikkuseks umbes 30 senti- meetrit.

Mehed andsid kella 15 paiku ohtlikust leiust teada päästeteenistusele ja sealt lubati pommirühm välja saata. Kella 16.15 ajaks polnud spetsialistid veel sündmuskohale jõudnud. (Sakala)

Umbes 30 sentimeetri pikkune lõhkekeha tuli maa seest välja Viljandi vallas Väljaotsa talu juures. JANEK KAUP

TUTVUSTUSTUUR

Suure-Jaani vald meelitab turiste ligi

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Lahmuse mõisas on suvi läbi lastelaagrid, Olustverre on tee leidnud senisest enam vene turiste, rühm estofiilidest soomlasi käis Hüpasaarres rabamatkal ning Nõrga talu aia ilu on nautinud varasemast rohkem huvilisi.

Kõik see on teoks saanud tänu läinudkevadisele tutvustusüritusele. Suure-Jaani vallavalitsus ja kohalikud turismiettevõtjad kutsusid külla reisikorraldajaid ja sihtasutuse Lõuna-Eesti Turism esindajaid, et näidata neile selle kandi tähtsaid vaatamisväärsusi ja turismiatraktsioone.

Klaasipuhumine ja savinõude meisterdamine

Läinud nädalal olid turismiettevõtjad taas valla ja kohalike turismiettevõtjate võõrustada. Kalle Hansen turismibüroost E-turist märkis, et 2015. aasta juunis, kui Viljandis saavad teoks rahvusvahelised hansapäevad, lähevad loosi ka kõik Suure-Jaani valla majutuspaigad. Ta avaldas usku, et piirkonna omanäolised kohad ja

puutumatu loodus, mida Euroopas napib, võimaldavad ka hiljem kohale meelitada arvu- kalt välituriste.

Osaühingu VIP Reisid esindaja Vilve Tennokese leidis, et seminaride pidamiseks on väga väärt kohad Vanaõue puhkekeskus ja Energia talu, lasterühmadele aga Olustvere mõis, kus saab klaasi puhuda ja savitöökojas kätt harjutada.

Kadri Sahin osaühingust Reiser ütles, et Olustvere loss ning leiva-, klaasi- ja linakoda valmistasid väga meeldiva üllatuse. «Tore on näha noori, kes tegutsevad oma kodukandis sellise energiaga. Püüame tulevikus valda saata võimalikult palju kodu- ja välismaiseid huvilisi,» lausus ta.

Lahmuse sai robinal tellimusi

Lahmuse kooli juht Jüri Hansen rääkis, et mullusest üritusest oli mõisakoolil tublisti kasu.

«Pärast külaskäiku oli telefon punane ja tellimusi hakkas robinal tulema,» kõneles ta.

Nagu mullu, on ka tänava Lahmuse mõis lastelaagreid täis. «Suvel ju kooli ei ole, aga meil on 80 majutuskoha. Sellel teenime koolile juurde majandusraha ja töötajad leiavad suveks rakendust,» rääkis Hansen.

Energia talu peremees Ai-

Jekaterina Glückmann mittetulundusühingust OleLukoe puhus Olustveres klaasikunstnik Eili Soone käe all klaasi.

LEILI KUUSK

var Siim märkis, et mullune üritus oli tema juurde juhatanud mõned kliendid ning küllap juhtub nii ka tänava. Vanaõue puhkekeskus sai tänu tutvustustuurile ühe turismigrupi, Nõrga talu aga mitu aiahuviliste rühma.

Olustvere turismikeskuse juhataja Tiina Randaru hin-

nangul tuli tänu tutvustusele mullu rohkem Virumaa ja Ida-Virumaa turiste, kes varem ei olnud seal käinud.

«Just vene päritolu rahvas on Olustvere avastanud,» nentis ta. «Tegelikult on meil turistide piir käte jõudmas. Kümne aastaga on tõus olnud väga suur. Mullu oli 26 000 külasta-

jat, maksimaalselt jõuaks vastu võtta ehk 28 000.»

Nii mullu kui tänava tutvustusüritusel käinud Jaak Viire Contour Travel Agency'st leidis, et selline tutvustustuur on äriideena väga tore. «Ma ei tea Eestis ühtki teist kohta, kus omavalitsus oleks sellist asja teinud,» sõnas Viire.

Tema hinnangul on piirkonnal potentsiaali, sest seal leidub ilusaid mõisaid ja puutumatu loodust. Samas arvas ta, et tulevikus tasuks Suure-Jaani vallal teha samasuguseid ettevõtmisi suuremalt, koos naabervaldade või isegi naabermaakondade omavalitsustega.

Algab suvine aialinnuvaatlus

Eesti ornitoloogiaühing kutsub linnuhuvilisi jälgima oma aias pesitsevaid linde ja osalema uues pikaajalises rahvateaduse projektis «Suvine aialinnupäevik».

Linnusõprade abiga kogutakse andmeid ja täiendatakse teadmisi meie aedades pesitsevate linnuliikide kohta. Kuigi aialindudega puutume kokku iga päev, teame just talvelisemate lindude käekäigust võrdlemisi vähe. «Suvise aialinnupäeviku» abiga on

võimalik jälgida kümnete aialindude leviku ja pesitsemis- edukuse muutumist ja vajaduse korral muutustele reageerida.

Aialinnupäeviku pidamine on lihtne ja igaühele jõukohane. Selleks loodud veebirakenduse abiga saab igaüks luua oma isikliku aialinnupäeviku, kuhu saab kirja panna kõik aias kohatud ja pesitsevad linnud ja ka loomad. Kõik päevikusse sisestatud andmed ja kommentaarid

saab vaadata endale päeviku vormis salvestada ja välja trükkida.

Ühtlasi on võimalik kaardirakenduse abiga jälgida teiste projektis osalevate aedade linnustatistika ning tuntu- mate rändlindude saabumist Eestisse.

Veebilehelt leiab lisaks juhiseid linnusõbraliku aia loomiseks ja määramiseks. Suvine aialinnupäevik asub veebilehel www.eoy.ee/aed. (Sakala)

Võililled kuulutavad sooja saabumist

Kuldkollaste väljadeni läheb veel aega, kuid esimesed võililled küütleavad juba päikese käes. Praegu on nad välja valinud kohad, mis eriti sooja püüavad. Need võililled särasid eile Viljandis Suure Venna publi päikeselise külje ja kivisillutisega kõnnitee vahel. Julgemad ilmaprognoosid näevad nädala lõpust alates ette päeviti kuni 20 soojakraadi, osa ennustusi pakub mõne pügala vähem. (Sakala)

Elene Sisustuskeskuses

SUUR

TÜHJENDUSMÜÜK

Kogu kaup –25%

Pakkumine kehtib kuni aprilli lõpuni

Elene Sisustuskeskus
Home Gallery II korrus • Leola 53 • Viljandi • Tel 437 0097

KUUSAKOSKI
RECYCLING

**Sajandi
pakkumine!**

OLE SAJAS
ja saad sajandi kõrgeima
vanametalli hinna*

* Kampaania tingimused leiad www.kuusakoski.ee

DELUX DREAMS
TEHASE VÄLJAMÜÜK

PARGI t 3
R kella 11-17 ja L kella 9-14

Vedrumadratsid
al. **85 €**

Käterätikud
50x70 cm,
al. **2,9 €**

MOOTOR-VOODI
180x200 cm
Hind enne 1999 €

Soodushind
998 €

- TEKID
- PADJAD
- VOODIPESU
- VOODI-KOMPLEKTID
- MADRATSID
- KATTE-MADRATSID
- KANGA-JÄÄGID

jpm

MediTA
KLIINIK

Medita kliinik Tartus

endokrinoloogia
günekoloogia
uroloogia ja androloogia
üldkirurgia
reumatoloogia

Vaata lisa www.medita.ee

tegevusluba nr. L03781 | Teguri 37b, Tartu linn
registratuur 5 645 8430 | e-post medita@medita.ee

Renlog

Raieõiguste ja
metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

TUTVU TINGIMUSTEGA WWW.SALVA.EE VÕI KÜSI NÕU MEIE SPETSIALISTILT.

**PALJU ÕNNE SOODSA
SUVEPOLIISI PUHUL!**

LIIKLUS-KINDLUSTUS ERIHINNAGA!

LISAKS JUHI ÕNNETUS-JUHTUMIKINDLUSTUS VAID 5€

KAASA TASUTA SALVA AUTOABI

Viljandi esindus: Tallinna 8, Tel: 43 55 300
E-post: viljandi@salva.ee

SALVA
KINDLUSTUS

**OSTAME
METSAKINNISTUID,
KASVAVAT METSA
JA METSAMATERJALI.
PAKUME VEO- JA
RAIETEENUST.**

AS Lemeks Põlva
Tel 502 1666; 799 1474
Margus.Juhkam@lemeks.ee

Lähemalt meist: www.lemeks.ee

LEMEKS MEYS

31. mail jõuab Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase tellijateni
SUURIMA KOHALIKE LUGEJATE ARVUGA TEADLIKULE TARBIALE MÕELDUD AJAKIRI

Väljaandja **Ühinenud Ajalehed**

**Telli reklaam, mida näeb
112 200 lugejat***

*Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase lugejate arv Turu-uuringute ASi andmetel (ELU 2013 II poolaasta)

Ajakiri kõigile Sakala, Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase tellijatele **TASUTA!**

OSUTI

Ajakiri sobib:

- tootetutvustuseks
- uudistoodete esitluseks
- muude kaubanduslike sõnumite edastamiseks

**Reklaami broneerimine
kuni 14. maini**

Merlin Muts
tel 433 0063, 508 8780
merlin.muts@ajaleht.ee

TUNNUSTUS

Parima pulmaklõpsu tegi Viljandimaa piltnik

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Mis võib olla Baltikumi parimaks pulmapiltnikuks valitud Mait Jüriado õudusunenägu? Loomulikult see, kui teda kutsutakse pulma külalisena ja palutakse fotoaparaat kaasa võtta.

Suure-Jaanist pärit Mait Jüriado hakkas pulmarahvast pildile püüdma alles mõni aasta tagasi. Algul tegi helilooja haridusega mees fotosid oma eluaegsetest klientidest – teistest muusikutest. Kooli ajal kuus aastat Viljandi muusikakoolis õppinud Jüriadol muutus pildistamine ühtäkki tööks ja muusika hobiks. Eelmisel aastal paluti teda 34 pulma.

Kui täiskohaga fotograaf parajasti mõnel pulmale peol pole, tegeleb ta saja muu asjaga. Praegu, kui on pulmade madalhooaeg, kulub aeg turundusega seotud tegevusele. Oma blogis on ta läinud üle inglise keelele, sest nii on rohkem lootust sattuda silma ka välismaa vaatajatel – piltniku kaugemad sihid on seatud Eestist välja.

Mait Jüriado ongi juba käinud mitmes välisriigis pulmi pildistamas, seda Soomest Ameerikani. Kõige eksootilisem tööreis viis teda eelmisel aastavahetusel Põhja-Rootsis peetud pulma, kus päevakangelasteks olid abielutöötust uuendama tulnud austraallased. Sündmus oli väga eriline – see leidis aset jäähotellis ja pruut kandis musta kleiti.

Ettevalmistused meeldivad

Võiduklõps, millega Mait Jüriado Baltimaade parima pulmafotograafi tiitli võitis, sai aga tehtud Mooste viinates. Õige hetk jäi tema fotoaparaadi ettekuumal suvepäeval, mil hakati lõunauinakust ärkanud lapsi pulmale peoks ette valmistama. Et nad olid alles unesegased, puhkes üks tüdruk sättemise ajal südanlõhestavalt nutma.

«See pilt oli üks mu lemmikuid juba tegemise hetkel – siiras ja elust enesest,» rääkis Jüriado, kelle lemmikosa pulma-dest ongi ettevalmistused. «Siis on inimestel kiire ja nad ei märka mind. Samas saavad nad kaameraga rohkem tutvavaks ja kui läheb tõsisemaks pildistamiseks, on nad minuga juba harjunud.»

Ka reportaaž meeldib talle, sest hetki ja inimesi tuleb siis tabada sellistena, nagu nad on – loomulikena. Loo jutustamine on Jüriado sõnul pulmafotograafias üha kasvav trend, mille vastu ka kliendid huvi tunnevad. Kui vanematel pulmapiltidel on kaamerasse vaatatav pruutpaar tavaline, siis praegu tähendab poseerimine pigem üht seansi kohustuslikku osa, mis tuleb ära teha.

Jüriado sõnul on suuri muutusi toonud digifotograafia areng, mis ei sea selliseid piiranguid nagu omaaegne filmirullile pildistamine.

Ettekujutus ideaalpulmast

Seda, et pulmafotograafiast on saanud omaette kunstiharu, näitab ka fotokonkurssidel osalemise tähtsus. Baltikumi portree ja pulmafotode võistlus, kus Mait Jüriado valiti eelmisel nädalal parimaks pulmafotograafiks, on võitja sõnul igal aastal Las Vegases peetava fotovõistluse analoog. Balti riikides on sellelt võistlusest saadud tunnustus suurim, mis kohalikele piltnikele osaks võib saada.

Vaid umbes kolm aastat tagasi pulmi pildistama hakanud Mait Jüriado ütles, et kõik on läinud kiiresti ja loomulikku rada. Igavust pole ta veel tunda saanud, sest erinevad on nii pulmad, paarid kui kohad, kuhu ta on sattunud.

Küsimusele, kelle Baltikumi parim pulmasilm kutsuks enda suupäeva fotodele jäädvustama, ei osanud Mait Jüriado kohe vastatagi, sest tema sõnul kuulub Eesti pulmafotograafia maailma tippu. «Siin on mitu fotograafi, kes mulle väga meeldivad ja kellelt saan inspiratsiooni,» rääkis Jüriado.

Mait Jüriado peab pilti enda peegliks, milles väljendub see, mis on talle tähtis. Elu selle eheduses saab fotograafi hinnangul kõige paremini kujutada reportaaži kaudu. Ka võidu toonud nutva tüdruku pilt kuulub samasse kategooriasse.

MAIT JÜRIADO

Vargad viisid lauda seifist alkoholi

Halliste vallas tungisid vargad ööl vastu pühapäeva laudahoonesse, lõhkusid selle puhkeruumis seifi ning viisid sealt kaasa pudeli alkoholi ja kaks pakki sigarette.

Sellega vargad siiski ei piirdunud. Laudast võtsid nad kaasa mootorsae ning mitu elektrilist tööriista. Lauda omanik ei osanud politseile eile veel öelda, kui suur on tekitatud kahju.

Järgmisel ööl käisid vargad Halliste vallas Ülemõisa külas aiaga piiratud kinnistul ja varastasid sealt umbes tuhat kilogrammi metalli. Vargusega tekitati omanikule 1000-eurone kahju. (Sakala)

Olustvere kool otsib meekojale ehitajat

Olustvere teenindus- ja maamajanduskool kuulutas välja riigihanke, et ehitada mõisa tühjalt seisev meierei meekojaks.

Kojas on plaan luua õppekohad mesindusõpilastele ning võimalus uuendada mee valmistamisega seonduvat. Teenindus- ja maamajanduskooli direktor Arnold Pastak (pildil) rääkis, et töid plaanitakse teha mitmes etapis. Hanked on märgitud, et neist esimese tähtaeg on 31. august.

«See on põhimõtteliselt siseruumide korrastamine,» rääkis Pastak tänavu kavas olevast. Direktor avaldas lootust, et pärast esimest etappi on võimalik hoones seadmed tööle panna. Hoone lõplik tellijale kätteandmise tähtaeg on järgmise aasta augustis.

Tulevasele meekojale on kool juba oma raha eest uue katuse pannud. Veebruaris kirjutas Sakala, et meekojade valmistamiseks võib kuluda ligi 200 000 eurot. (Sakala)

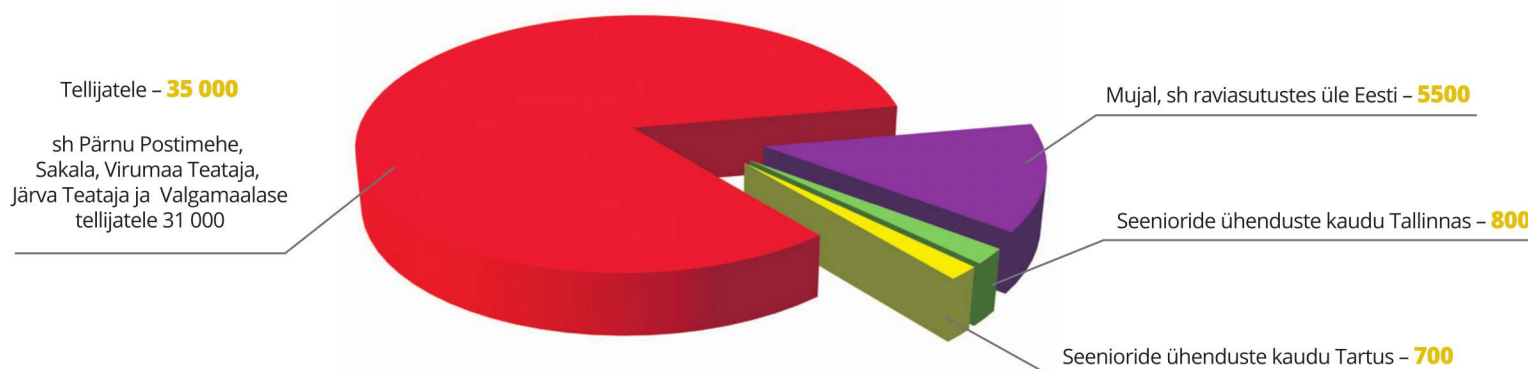

10. mail ilmub järgmine **AJAKIRI ELUKOGENUD INIMESELE**

Telli reklaam, mida näeb 112 200 lugejat*

*Pärnu Postimehe, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase lugejate arv Turu-uuringute ASI andmetel (ELU 2013 II poolaasta)

TRÜKIARV ALATES 42 000!

Väljaandja

Ühinenud Ajalehed

Ajakirja saab koju tellida (1 number 2 eurot, sõbrahind 11 numbrit 11 eurot) **telefonil 617 7717**

60+

www.60pluss.ee

Reklaami broneerimine kuni 23. aprillini või kuni jätkub vaba pinda

Sirly Kurisoo
tel 5307 9605
sirly.kurisoo@ajaleht.ee

ERIKI/PROZES (POSTIMEES)

Sellal kui riigikogu liikmed arutasid piirilepingut, protestis rahvas Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna eestvedamisel riigikogu ees lepingu vastu.

PROTSESS

Eesti ootab piirileppe asjus Venemaad järele

Riigikogus läbis eile esimese lugemise Eesti ja Venemaa vahelise riigipiiri lepingute eelnõu ning selle edasine menetlemine sõltub Venemaa käitumisest.

Parlamendi väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson ütles riigikogu kõnetoolist, et riigikogus leiab piirilepingute lõpphääletus aset alles siis, kui Venemaa on jõudnud sama kaugele.

«Eesti ja Venemaa suhted on käinud läbi tõusude ja mõõnade, kusjuures peahoovuseks on kõik see, mis ühel või teisel määral on seotud Nõukogude Liidu lagunemisega,» rääkis ta. «Eriti viimastel nädalatel Ukrainas toimuv kinnitab, et Kremli püsib arusaam: Nõukogude Liidu kokkuvarisemine oli XX sajandi suurim geopoliitiline katastroof ning see tuleb ühel või teisel viisil tagasi pöörata. Selline mõtteviis ei tule kindlasti kasuks suhete seadmisel naabritega.»

Samas märkis Mihkelson, et rahvusvahelistes suhetes kehtib jagatud põhimõte, et piirid naaberriikidega on lepingutega kinnitatud. «Seega on piirilepete olemasolu pi-

gem reegel kui erand. Juba 1990. aastate alguses mõisteti Eestis, et piirilepingute sõlmimisel Venemaaga on meie julgeolekule positiivne mõju. See aitab suurendada stabiilsust ja ettearvatavust riikidevahelistes suhetes ning välistab võimalikke arusaamatusi ja väärarusaamisi nii olulisel teemal, nagu on riikide territooriumid. Selgelt paika pandud ja maha märgitud piir on seega oluline julgeolekut kindlustav tegur.»

Välisminister Urmas Paeti sõnul on piirilepingute sõlmimise ja ka loodetava ratifitseerimise peamine põhjus julgeolekupiiride vaade tulevikku. Kui pärast rohkem kui 20 aastat kestnud protsessi lepitaakse naabriga kokku piiris, mida mõlemad aktsepteerivad, kaob sellega suur lahtine küsimus riikidevahelistes suhetes.

«Pole saladus, et lahtised küsimused territooriumi ja piiri teemal on pahatihti ka suuremate probleemide allikaks,» ütles Paet riigikogus.

Küsimusele, kuidas peaks riigikogu ratifitseerimisprotsessi jätkama, vastas Paet, et see on parlamendi otsustada. Siiski avaldas ta arvamust, et jälgida tuleks seda, kuidas ja millises tempos hakkab lepin-

Piirileppe vastased näitasid meelsust

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE) korraldas eile riigikogu ees mitmetunnise meeleavalduse Eesti-Vene piirilepingu ratifitseerimise vastu.

EKRE esimees Mart Helme ütles, et kõnealune piirileping on Eestile kahjulik. «See on vastuolus Eesti põhiseadusega ning kahjustab meie julgeolekut, sest loobume oma riikluse nurgakiviks olevast Tartu rahust.»

Protestijad soovitasid riigikogul Eesti-Vene piirileppe ratifitseerimise protsessi katkestada, sest selleks annab põhjuse Venemaa praegune agressiivne ja rahvusvahelist õigust rikkuv käitumine.

«Tahame alla kriipsutada, et Ukrainal oli kehtiv ja mõlemapoolselt tunnustatud piirileping,» lausus Helme. «Samuti ei olnud Ukrainas mingit niioelda kodakondsusetute probleemi – kõik venelased, kes vä-

gute ratifitseerimisega liikuma Venemaa parlament.

Piirileppe eelnõu muutmise ettepanekuid saab teha 2. maini. Riigikogu täiskogus

hegi soovisid, said automaatselt Ukraina kodanikuks. See kõik ei takistanud Venemaal oma naabrit ründamast. Samuti ei ole kapitulatsioon piiriküsimuses kriipsu võrragi vähendanud Venemaa survet või pretensioone Lätile, kes loovutas Abrene piirkonna Moskva survele suhete parandamise lubaduste vastu.»

EKRE märkis oma teates, et nõnda tuleb Venemaalt nõuda ka Eesti Vabariigi territoriaalse terviklikkuse austamist, mitte luua Venemaale pretsedenti, mida kasutades õigustada tema vallutusi.

«Teeme riigikogule ühtlasi ettepaneku algatada enne piirilepingu teema juurde tagasi-pöördumist Eestis aus ja ajupesuelementidest vaba üldrahvalik arutelu, kuidas lahendada piiriküsimus Venemaaga ning mis-sugune oleks õiglane ja mõistlik piirijoon kahe riigi vahel,» lisas EKRE. (BNS)

peab seaduseelnõu piirilepingute ratifitseerimiseks läbima kaks lugemist. Vastuvõtmise järel peab seaduse välja kuulutama president. (BNS, Postimees)

MULGI UUDISE

Abja raamatupuut panni kirjamihe akne pääle

Abja raamatupuut om akatust tennu üte omamuudu ettevõtmisege. Nimelt om poodi akne pääle vällä pantu mulgi juurdege kirjamihe Jaak Kõdari pilt, tillike elulugu, selle suve Nava Lava kava ja temä luuletus või mõttepera, mes egä nädäl uve vastu vahetedes.

Poodi juhatei Lia Kuik kõnel Mulgi uudistele, et siande kuuntüü oma kandi kirjamihege sai akatuse ütest jutuaamisest ja Kõdar esi pakk selle mõtte vällä. Puut olli kohe laanige peri ja nüüd om joba üle kuu aa esitmuudu aken müüdäminejit meeliten.

Insener, taluperemiis, ettevõtta ja kirjanik Jaak Kõdar om sündinu Mulgimaal. Oma koolitiid ürjäs ta Abja-Paluoja vanan algkoolin, paar maja prildatsest raamatupoodist edesi. Temä kodu om Karksi vallan Lilli külän Nava talun. Ta om kirjuten luuletusi nii lastel ku suuredel, loomamuinasjutte, näitemänge ja elulugusit. Egä aastet kõrraldep ta Nava talun mulgi kultuuri vestivali.

Lia Kuik üteli, et rahvas om uutmuudu poodiakne äste vastu võttan, jäiäs seisma, loetes luuletust ja mõnikõrd astutes kah sissi, mõni ost kogundi raamatu kah.

Eimtali muuseumin om reliikvia vällä pantu

Eimtali muuseumin om prilla üleven Eimtali põhikooli laste välläpanek «Miu esivanembide perändus – armas reliikvia».

Muuseumi perenaine Merle Puusepp kõnel, et kuuntüü Eimtali koolige käip neil joba mitu aastet – egä aastet om esitmuudu näitus. Siikõrd om vällän perede kige tähtsambe asja, pallu asju om kah nõnda kalli, et neid kodust vällä ei anda, ja selleperäst om nii sis üles joonistat võ päeväpildi pääle võet.

Egä asja man om kah latse oma käege kirjutet lugu, mes ta täada sai. Vaadete

saap näituses kuld- ja õberahasit, vanaaigset süte pääl tüütevet kohvikannu, ehtit, lina keisreriigi pannood, obesekuljussit jpm. Eimtali kooli puult ollive ettevõtmise iistvedäjis Leili Viinapuu ja Imbi-Sirje Torm.

Imbi-Sirje Torm kõnel, et latse uursive koduden oma pere väärt asju ja tõive neid ülesjoonistamise jaos kuuli. Tänu sellele kõnelive na neist asjust vanembide ja vana- vanembidege ja lõpus olli terve pere näituse ettevalmistamisege seot.

Välläpanek om üleven maikuu lõpuni.

TORUPILLI-ANTSU JUTU

Facebooki vastu ei saa

Kae, mes mede inimestest nüüd saanu om. Bussipiatu-sen om kari nuuri, kik vahive kuskile, midägi om näpu vahel ja säääl na näpuge liigutese. Ometi om vällän joba kevade, linnukse lendäse taivan – a kennigi midägi ei näe. Koolin pidi sama asi oleme. Latse, nigu vahetund tule, jälle midägi omaette nokitsese. Mes sii midägi om? Iki nii läpaku ja nutitelefoni. Inimese om nigu ilmast ära võõrdunu.

Ma esi tarvite kah arvutit, aga iki tüü pärast, ku mul om vaja kundedege sehviti tetä, sis ma tii. Vahepääl mõtle, et sii virtuaalilm nigu miu ei putuski. A näe, üitspäe tuli mulle si-ande lahmak, et ma eitusi peris ära: üits miu ää sõber, kes iki kõlistes mulle, kirjut miule äkki sedäsi, et taht miu sõbras akate ja manu olli pandan määnegeni Facebook. Mia inglise kiilt ei mõista, a ütse siast rumald sõna ole küll kuu-lu. Ja nüüd sis vake ja pukk kah viil!

Ma mõtli, et mes miu sõbral nüüd ädä om, mudu ju peris mõistlik miis. Ma es mõistagi talle midägi vastu kirjute. A nädäli pärast tuli uus kiri, säääl ta kirjut peris punatseld: «Ants, mia tahas Siuge Facebookin sõbras saia.» Perän tuli vällä, et sii es olegi määnegi rumal sõna, sii tähendevet näo-raamatut.

Egä selle Facebooki vastu midägi tetä ei saa, miu kigil lastel ja naisel om ta kah olemen. A vaja om ju iki puid kah tetä ja mõtsan olla. Kus sa sis mõtsa saat, ku sul sada sõpra om! Üits sõber mul jälle kõnel, et temä olli kunnigilt vällä-maalt siandse prilli ostan, millel om nuka pääl arvuti, Facebook ja kik om säääl sehen. Oles mul kah siandse prilli, sis ei oles midägi ädä, mudku laos kuuri all puid ja esi oles Facebookin. Kui sii asi sedäviisi lääp, sis ei ole ädägi – esi oleme Facebookin ja tüü saave kah kik tettus.

Mulgikeelsed uudised on Sakalas kaks korda kuus. Rubriiki toimetab Kristi Ilves Tarvastu kandist.

Rongi ja veoki avarii hukkus kaks inimest

Eile pärastlõunal juhtus Harjumaal Raasiku raudteeülesõidukohas ohvritega liiklusõnnetus, kui reisirongile sõitis küljelt sisse veok.

Tegemist oli Tallinnast kell 14.55 Tartu poole teele läinud Elroni neljavagunilise diiselrongiga. Selles viibis sadakond inimest.

Õnnetus leidis aset kella 15.15 paiku raudteeülesõidukohas, kus on foorid. Politsei pressiteenistuse andmeil sai õnnetuses surma veoautot juh-tinud 59-aastane mees ja reisi-

rongis viibinud 43-aastane naine. Viga sai kaheksa reisijat, kellele kiirabi andis kohapeal esmaabi või viis haiglasse.

Õnnetuses paiskusid rongi kaks vaguniosa rööbastelt välja, kuid jäid siiski raudteetammile püsti.

Avari järel suleti Raasiku raudteejaam, mistõttu idasuunaline rongiliiklus mõneks ajaks peatus. Elron saatis kaks asendusbussi Raasiku jaama, et toimetada sõitjad edasi Tartu ja Valga poole. (BNS, Postimees)

MIHKEL MARIPUU (POSTIMEES)

Veoki esiosa sai rongiga kokkupõrkes raskelt räsida.

Rimi

Rimis on soodne!

PAKKUMISED
KÕIKIDES RIMI
KAUPLUSTES

Õun Golden, kg

-20%
159
~~1.99~~

Maasikas, 500 g
4.78/kg

239
~~2.89~~

Rimi Rooma salat, 200 g
4.45/kg

-31%
~~1.29~~
KLIENDIKAARDIGA
089

Kokteilkobartomat, 500 g
3.38/kg

-26%
169
~~2.29~~

Sea abaliha kondita, kg

-44%
299
~~5.32~~

Rannarootsi
Magnussoni šašlõkk,
1 kg /neto 620 g
6.44/kg

-25%
399
~~5.29~~

Jahutatud lõhefilee, kg

-29%
999
~~13.99~~

Tallegg
jahutatud kanakintsud, kg

-44%
219
~~3.89~~

Rakvere
kodune hakkliha, 400 g
3.73/kg

-21%
149
~~1.89~~

Tere või 82%, 200 g
5.45/kg

-48%
109
~~2.09~~

Valio Atleet Originaal
viilutatud juust, 1 kg

-25%
~~7.99~~
KLIENDIKAARDIGA
599

Pik-nik juustupulgad
•Klassikalised 40%, 168 g
•Laste, 147 g
•Singiga, 147 g
•Kids, 84 g

-25%

Kõik Danonki
piimatooted

-25%

Rimi munad M, 10 tk
0.09/tk

-22%
~~1.09~~
KLIENDIKAARDIGA
085

Kõik Rimi oliivid

-20%

Kõik Rimi pähklid ja pähklisegud

-20%

Pakkumised kõikides Rimi kauplustes 16.04 – 22.04.2014 või kuni kaupa jätkub

Rimi

Rimis on soodne!

PAKKUMISED
KÕIKIDES RIMI
KAUPLUSTES

Kõik Knorr
kiirtoidud ja puljongid

-25%

Pringels
kartulikrõpsud, 165 kg
•Koor-sibula
•Originaal
9.64/kg

-20%

159
~~1.99~~

Rimi küpsis

•Jõhvika ja valge šokolaadiga, 225 g, 4.40/kg
•Kolme šokolaadi, 180 g, 5.50/kg
•„Vikerkaar“, 150 g, 6.60/kg

-23%

099
~~1.29~~

Rimi Espresso
röstitud kohvioad, 1 kg

-48%

659
~~12.79~~

Kõik mänguasad
v.a Legod ja kampaaniatooted

-30%

16.04-20.04 ERIPAKKUMINE

Kõik Rimi 1 l mahlad,
nektarid ja mahlajoogid

KLIENDIKAARDIGA
-20%

Aura Fruit
maitsestatud vesi, 1,5 l
•Mustika
•Sidruni
•Roheline tee-virsiku
0.46/l

-27%

069
~~0.95~~

Pampers mähkmed
•Midi 4-9 kg,
70 tk, 0.17/tk
•Maxi 7-14 kg,
62 tk, 0.19/tk
Подгузники

-23%

15.29
KLIENDIKAARDIGA
1179

Vanish
plekieemaldaja, 1 l
•Regular
•White
Пятновыводитель

-33%

299
~~4.49~~

Hele õlu Alexander, 5,2%, 6 x 56,8 cl
1.29/l

439
*pant 6 x 0.08

Tähelepanu!
Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib
kahjustada teie tervist.

Siider Kiss Apple,
4,5%, 1,5 l
1.53/l

229
*pant 0.08

Tähelepanu!
Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib
kahjustada teie tervist.

Viski
Grants The Family Reserve,
40%, 50 cl
17.78/l

889

Tähelepanu!
Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib
kahjustada teie tervist.

Viin, 50 cl
•Maitsestatud viin
Saaremaa Vaarikas, 37,5%
•Saaremaa Vodka, 40%
11.18/l

559

Tähelepanu!
Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib
kahjustada teie tervist.

Pakkumised kõikides Rimi kauplustes 16.04 – 22.04.2014 või kuni kaupa jätkub

TEEMAD

Toimetaja RANNAR RABA, 433 0051, rannar.raba@ajaleht.ee

220

Kui eelmisel aastal tellis Viiratsi kalakasvandus Suurbritannia kompaniilt UK Glass Eels 130 kilo angerjamaime, siis tänava lisaks toodud teises partiis oli neid juba 220 kilo. Suureks kasvatatuna kaaluvad kalad kokku kümneid tonne.

Vaata, kuidas esmaspäeval Viiratsi angerjakasvanduses kalu sorditi.

KALAKASVANDUS

Viiratsis nuumatud angerjas leiab koha lääneeurooplase laual

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Ülemöödunud aastal kahe Viljandimaa mehe eestvõttel Viiratsi külje alla kerkinud angerjakasvandus valmistub esimest partiid suureks nuumatud vääriskala lääneeurooplaste köhutaiteks läkitama.

«Praegu hoiame neid veel sees, sest välikohvikute hooaeg pole alanud ja turul on hinnad all. Aga maikuus tahaks auto teele saata küll,» räägib kasvandust pidava osahinguga BM Trade üks omanikke Indrek Bremraud.

Kui esimesed ligi 350 000 Prantsusmaa ranniku merest püütud klaasangerjat mullu 15. veebruaril uhiuue kasvanduse basseinidesse lasti, kaalusid nad kokku 130 kilo. Nüüdseks on aplad isendid end sedavõrd kopsakaks söönud, et annaksid korraga kaalule asetatuna näiduks peaaegu 30 tonni. Müügiküpsed kala on sellest kogusest praegu kaks kümnendikku.

Eestis on nõudlus väike

Ettevõtte esimene äriplaan pidas eluskala müügituruna silmas eeskätt Hollandit, aga nüüd hoiavad omanikud sihilul ka teisi maid. Kui välja arvata see pisku, mis otse Viljandi ja Viiratsi kandi inimestele müüakse, siis Eesti esialgu sihtriikide sekka ei kuulu.

Firma teise omaniku Ingvar Markuse sõnul oleks kala kodumaal müüa küll tulusam kui seda hulgikaupa mööda maanteed Lääne-Euroopasse sõidutada, paraku pole siinne nõudlus küllalt suur.

Äripartnerite oletusliku arvutuse kohaselt võiks regulaarne angerja ostmine jõukohane olla kümnekonnale protsendile eestimaalastest ja kui igaüks neist tarbiks seda kala aastas ühe kilo, teeks see kokku 100 000 kilo. Ometi on ametlik statistika viimastel aastatel näidanud kümme korda väiksemaid arve ja suurema osa siin müügiks läinud angerjatest on püüdnud elukutselised kalurid. Näiteks 2011. aastal püüti Võrtsjärvest umbes 11 000 kilogrammi angerjaid. Lisaks stüüakse teistest Eesti järvedest ja Euroopa kasvandustest pärit kala.

Osahinguga BM Trade omanikud Ingvar Markus ja Indrek Bremraud rõhutavad basseinide vahel ringkäiku tehes, et inimestel on keelatud angerjate järele haarata. Esiteks kaasneks sellega haiguste levimise oht ning teiseks võivad angerjad nõnda sattuda stressi, mis pärsib nende söögiisu.

Nii nagu vabas looduses elavad angerjad, koorusid ka Viiratsis sirguvad kalad kaugel Sargasso meres ning jõudsid kahe-kolmeaastase rännaku järel klaasangerjana Lääne-Euroopa rannikule. Seal püüti nad vahetult enne jõgedesse tungimist välja, pakiti kilostesse vahtplastist karpidesse ja lennutati pisikese eralennukiga Tartu lennuväljale.

BM Trade ostab maima Suurbritannia kompaniilt UK Glass Eels. Kui eelmisel aastal kohalesõidutatud partiid pärineb Prantsusmaa rannikult, siis tänava lisaks toodud kogus on välja püütud Inglismaa vetest. Indrek Bremraudi selgitust mööda on kasvanduste jaoks tähtis kasutada just neid klaasangerjaid, kes pole veel soolasest ookeaniveest magedasse jõudnud, sest siseveekogudes on neil suurem oht haigustesse nakatuda.

Risk on üsna suur

Esimese müügitehingu eel nendivad nii Indrek Bremraud kui Ingvar Markus, et angerjakasvatust rajama asudes näis see valdkond neile lihtsamana, kui tegelikult on. «Eks elus tundu kõik asjad algul roosilise mana. Tegemist on siiski väga kapitalimahuka ja riskantse äri, sest alguses on tarvis palju raha alla panna ja võimalus ebaõnnestuda tiksub pidevalt kuklas,» räägib Bremraud.

Iva tee äärde tühjale koha-

le kerkinud kasvandus koosneb kahest osast: maimude ja kaubakala majast. Mõlema juurde kuulub eraldiseisev biofiltritel põhinev veepuhastussüsteem. Vett ammutatakse seadmetesse oma puurkaevust.

1,5 miljonit eurot

Kompleksi ehitamine läks maksma üle 1,5 miljoni euro. Suurema osa investeeringust tegid ettevõtjad pangalaenu ja omakapitali abil, ent 496 000 euro ulatuses aitas kulusid katta põllumajanduse registrite ja informatsiooni amet.

Kasvandused kannavad looduse ees vastutust

Et kasvanduste tarvis väljapüütud angerjad on määratud jõudma inimeste toidulauale ja ükski neist ei pääse täiskasvanuna tagasi Sargasso merre paljune ma, on kõnealune majandusharu pälvunud looduskaitsete teravat kriitikat. Teiste seas on selleteemalisi avalikke väljaastumisi korraldanud skandaalse käekirja poolest tuntud organisatsioon Greenpeace.

Maaülikooli limnoloogiainstituudi juhataja ja teaduri Ain Järvalti sõnul on kasvanduste pidajatele kogu aeg survet avaldatud, et need teadvustaksid oma vastutust ning päästaksid populatsiooni püsijäämise nimel teatud osa nende juures kasvanud kalu kesk-

Eestis on veel kaks samalaadset angerjakasvandust: üks asub Pärnumaal Vändras ja teine Tartumaal Rõngu vallas.

Viimati nimetatut on Raivo Puuritsa käe all toiminud juba 15 aastat ja just Puuritsalt on BM Trade'i omanikud saanud oma äri püstipanevaks põhilise oskusteabe.

Nüüd on Indrek Bremraud ja Ingvar Markus võtnud endale eesmärgiks angerjakasvanduse juurde väike konservitöököda rajada, et osale oma toodangust kohapeal lisandväärtus anda.

konnareegleid järgides loodusesse.

Viiratsi angerjafarmi üks omanikke Indrek Bremraud kinnitab, et nemadki on uurinud maad, millistel tingimustel neil oleks õigus kalu näiteks Viljandi järve lasta. Samuti on nad valmis müüa niinimetatud asustumaterjali.

Kui 2000. aastate algupoolel olid teadlased angerja arvukuse drastilise vähenemise pärast väga mures, siis nüüd märgib Järvalt, et viimaste aastate andmed näitavad arvukuse jõulist kasvu. «Kui see pole mingi ajutine kõikumine, võib oletada, et vahepeal kasutusele võetud kaitsemeetmed on vilja kandmas,» ütleb ta. (Sakala)

Kui esimesed ligi 350 000 Prantsusmaa ranniku merest püütud klaasangerjat mullu Viiratsis basseinidesse lasti, kaalusid nad kokku umbes 130 kilo. Nüüd annaksid nad korraga kaalule asetatuna näiduks juba ligi 30 tonni.

2 x ELMO RIIG

LINNAVÕIM

Avatus ja kaasamine osutusid arvatust keerulisemaks

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

«Avatus» ja «kaasamine» olid need kaks sõna, mida sügisel ametisse asunud linnajuhid tihti kasutasid. Nüüd tunnistab Viljandi volikogu esimees Randel Länts, et avatust ja kaasatust pole õnnestunud soovitud kujul parandada, kuid alla pole antud.

Mõni idee on suudetud Länts sõnul ellu viia, mõni on jäänud toppama ning mõni mõte on osutunud selliseks, et seda ei saagi rakendada.

Vahetult pärast valimisi, kui oli juba selgeks saanud, et sotsiaaldemokraadid ja IRL moodustavad koos valitsuse, rääkisite päris palju sellest, et tahate muuta linnajuhtimist arvestavamaks ja kaasavamaks ning teha varasema juhtimisega võrreldes olulisi muudatusi. Mida on õnnestunud muuta?

Kindlasti on õnnestunud see, et maja on rääkima hakanud. See tähendab, et linnavalitsuse ametnike sisuline panustamine on muutunud. Ametnike kaasamine otsuste algaasi on tunduvalt paranenud ja see tähendab, et otsused on palju rohkem läbimõeldud.

Mida annab mulle kui linnakodanikule see, et ametniku panus on suurem?

Lõpptulemus on parem. Maksumaksja raha kulub tänu sellele ehk vähem, sest ametnikud ei saa enam poliitikutelt lihtsalt

käsku, et lahendagu nad mingi probleem etteantud viisil ära, vaid ametnikud kutsutakse appi, et leida olukorrale kõige parem lahendus.

Ennetan nüüd küsimust linnavolikogu kohta. Pärast volikogu tööle hakkamist rääkisime selgelt, et komisjonid peaksid olema need kohad, kus Viljandis tegutsevad asutused ja ettevõtted saaksid küsimustes kaasa rääkida. Sinna on meil veel päris pikk tee minna.

Tagantjärele tarkusena võib öelda, et need mõtted, mis meil olid, polnud sugugi halvad, aga kogenematus pealt uisapäisa tegutsemine oleks andnud soovitud vastupidise efekti.

Räägime siis volikogust. Kohe esimestel istungitel hakkasite komisjonide koosseisu suurendama ning rääkisite sellest, et tahate komisjonidesse tuua linna suuremate kultuuriasutuste esindajaid. See mõte tekitas volikogus kõvasti pingeid ja arusaamatusi, aga midagi pole muutunud ja komisjonide koosseis pole suurenenud. Mis juhtus?

Olid juriidilised nüansid, millest ühe oleme ära muutnud: kaotasime komisjonide suuruse maksimaalmäära.

Teine asi, millele me oma roheluse tõttu tähelepanu ei pööranud, oli see, et volikogu komisjonides peavad saadikurühmad olema esindatud proportsionaalselt: vastavalt sellele, kui palju on erakonnal volikogus kohti, peab tal olema esindajaid igas komisjonis.

Kolmandaks tekkis küsimus, et kui me kaasame väljastpoolt spetsialiste, siis keda nad esindavad. Näiteks kui koalitsioon või konkreetselt sotsiaaldemokraadid kutsuksid ühe spetsialisti komisjoni juurde, tekiks kahtlus, et ta esindab sotse. Selliseid kahtlusi me külvata ei taha.

Kas proportsionaalse esindatuse nõue tuleneb mõnest riiklikust seadusest või on see volikogu enda kehtestatud printsiip?

See on meie enda põhimäärusest tulenev nõue ja väga õige põhimõte, sest see ei la-

se opositsiooni tasalülitada. Igal juhul ei taha me seda printsiipi muuta.

Oleme jõudnud sinnamaani, et oleme töökorda ja linna põhimäärusesse muudatusi teinud ning loobunud sündmeetodiga kaasamise mõttest. Nüüd läheme edasi nii, et kutsume organisatsioonide esindajad iga kord komisjoni juurde.

Ehk saate lühidalt seletada, mis juhtub, kui volikogu komisjoni koosseisu puhul ei ole proportsionaalsuse põhimõtet järgitud? Komisjonis ju otseselt lõppotsustega ei tegelda ning komisjoni ettepanekud pole volikogule siduvad.

Komisjonis arutatakse teemasid, vaieldakse neid läbi ja minu arvates peaks seal olema eesmärk leida konsensus. Koalitsiooni eesmärk ei saa seal olla oma ideede läbisurumine, vaid nende arutamine.

Otsustusprotsess peab olema ikka alt üles, mitte vastupidi ehk pealesurutud, sestap kaitseb proportsionaalsuse printsiip kõiki poliitilisi rühmi. Järgmisel hetkel võib olukord volikogus muutuda, siis oleme meie opositsioonis ja palume seda kaitset, mida praegune printsiip annab.

Et siis juriidika ja poliitiline kultuur ei lase teie kaasamise ja avatuse eesmärki ellu viia niimoodi, nagu te vahetult pärast valimisi tahtsite.

Ma täpsustan. Ma ei ütleks, et juriidika ja poliitiline kultuur ei lase seda teha. Lihtsalt see viis, kuidas meie esialgu seda nägime, ei sobitunud konteksti. Kui oleme kokku leppinud proportsionaalsuses, ei ole õige seda suurema avatuse nimel lõhkuda.

Ma arvan, et kui saame natuke volikogus omavahel mõelda, kuidas ja miks võiksime eksperte juurde kutsuda, leiame ka lahendusi.

Olen märganud, et komisjonid ei tööta nii, nagu te pärast volikogu esimeheks saamist lubasite. Rääkisite, et teie eesmärk on komisjonid tööle panna. Üle-eelmisel kultuuri-komisjoni istungil osales lisaks komisjoni esimehele üks liige, eelmise volikogu eel oli paar elektroonilist ko-

misjoni istungit ja anti vaid hinnanguid esitatud eelnõudele. See ei viita sellele, et komisjonid töötaksid paremini kui varem.

Täiesti õige. Viimase volikogu eel oli näha, et ka istungi enda päevakord on üsna hõre, ja tul-la kokku vaid selleks, et üks või teine eelnõu läbiks formaalselt volikogu komisjoni, polnud otsustarbekas.

Küsimus on aga õige ja pean tunnistama, et mul pole sellele lahendust pakkuda. Arutame ka sotsiaaldemokraatide seas isekeski, mida teha volikogu komisjonidega.

Komisjonidel on ju tööplaanis ka selliseid teemasid, mida tuleks arutada aasta jook-sul. Miks nendega ei tegelda? Sinnamaani pole me veel jõudnud, aga see oleks ideaal tõesti. Kogu sisseelamise periood on olnud väga raske. Kõrvalt vaadates tundub ehk tõesti, et linnajuhtimine on kähkete, aga tegelikult see nii ei ole. On lihtsalt asju, mida me ei tea, sest pole kogemust.

Komisjonides on selliseid inimesi, kes pole seni jõudnud ühelegi koosolekule. Olen palunud, et kõik saadikurühmad vaataksid üle, kes on nende esindajad komisjonides ja kuidas nad seal osalevad. Kui on näha, et inimene ikka üldse ei osale ja teda ei huvita ka, siis tuleks ta ehk välja vahetada.

Kuidas on sotsiaaldemokraatide endi esindajatega?

Nii ja naa. On neid, kes on alati kohal käinud, ja selliseid, kes on palju puudunud.

Mida olete avatust ja kaasamist meelde tuletades ette võtnud, et linnakodanikku rohkem kuulataks?

Kaasamine pole nagu kassipoja kasvatamine, et võtad natist kinni ja surud ninapidi kuhugi sisse. See tähendab, et inime-ne tahab ise milleski sõna sekka öelda.

Hästi on see käima läinud näiteks rahvusvaheliste hansa-päevade ettevalmistamisel. Selleks on tehtud selge struktuuriga meeskond, kus on töö-rühmad alade kaupa ära ja-gatud. On käidud inimestega vestlemas ja kutsutud neid kaasa rääkima. On

olnud äraütlemisi ja on neid, kes on kaasa tulnud.

Ei ole nii, et helistame kõik Viljandi kodanikud läbi ja küsime nende arvamust. Pigem on ikka nii, et teemasid arutatakse huvirühmadega. Üsna pea kerkib näiteks taas üles sotsiaalkeskuse teema ja siis on kaasarääkijaid kindlasti arvukalt.

Olete loonud seenioride nõukoja, et eakad saaksid rohkem sõna. Kas selliseid nõukogusid, nõukodasid, komisjone või mingi muu nimega rühmi on veel plaanis teha? Viljandis on juba pikka aega tegutsenud noortevolikogu ja see toimetab tänu tublile eestvedajale väga aktiivselt.

Käivitunud on tervishoiu reformimine ning laua taha on kutsutud haigla, pere- ja eriarstide esindajad ning peetud koosolekuid, et arutada, kuidas Viljandis seda teha.

Kas patsientide esindajaid Viljandis ei ole?

Nendega on selles mõttes keerule, et on väga erinevaid patsiente. Kindlasti on nii, et kui oleme mingi kontseptsiooni väl-ja töötanud, küsime linnarahva käest, mida tema ootab.

Linnarahva käest küsimisega meenub esimese hooga nelja aasta tagune aeg, kui Viljandis hakati rääkima riigigümnaasiumi loomisest. Toonases koalitsioonilepingus oli samuti kirjas, et kaalukate otsuste kohta küsitakse linnarahva arvamust. Kui jõuti esimese olulise teemani, siis öeldi, et linlaste käest pole midagi küsida, sest nad ei oska vastata. Kas toona oleks pidanud rahva käest küsima ning kui teie hakkate näiteks haigla asukohta valima, siis kas seda peab küsima?

Gümnaasiumi loomise lugu oli selline, et lõpptulemusena valmis hea asi, aga see, kuidas protsess pihta hakkas, oli justkui halbade soovitude aabit-sast maha kirjutatud. Selliste suurte otsuste puhul on selge, et esmalt küsitakse nende käest, keda muudatus kõige rohkem puudutab. Haiglaga

on sama lugu. Oleme alustanud nendest, kes peavad oma tööd kõige rohkem ümber korraldama, ja uurinud nende ar-

vamust. Linnarahva käest ei saa me küsida meditsiinitöö korraldusliku poole kohta, sest see pole meie otsustada, aga kindlasti oleks mõistlik küsida arvamust uue haigla asukoha osas.

Lõpuks tulen ühe väga konkreetse juhtumi juurde ning küsin Kauba ja Väike-Turu tänaval käiva remondi kohta. Soovijad said selle juhtumi puhul avatuse ja kaasamise koha pealt kõvasti keelt teritada. Remondi algusest anti teada nädal aega varem pressiteate vormis ning kohalike inimeste ja ettevõtjatega teemat enne ei arutatud. Kas tehti midagi valesti?

Kui tõesti kohalike ettevõtjate ja elanikega otseseid kontakte enne polnud ja linnavalitsus ei näidanud üles aktiivsust nendega suhtlemisel, siis on see ilmselge möödalaskmine. On väga halvasti, kui ei räägita inimestega, keda remont otseselt puudutab.

Linnavalitsusse kutsuti need inimesed infot saama paar päeva pärast pressiteate avaldamist ning viis päeva enne töö algust.

Kui 7. aprillil pannakse tänavad kinni, ei ole 2. aprillil enam võimalik midagi muuta. See koosolek oli lihtsalt selgitamine, kuidas ümbersõidud hakkavad toimuma. Koosolek oleks pidanud olema palju varem.

Mul ei ole siin paraku ühtegi õigustust. Pean tunnistama, et oleksin pidanud olema palju aktiivsem. Teadsin ju kuu aega ette, et need tööd seal algavad.

See juhtum näitas, et meil tuleb inimeste informeerimist tublisti parandada.

Randel Länts

Praegune linnavõim tunneb Randel Läntsi kinnitusele kõige rohkem heameelt, et raekojas kaasatakse ametnikke otsuste algaasi ning otsused on seetõttu paremini läbimõeldud.

AIVAR-AOTÄHT

Õpetajaametis sobivad vaid julged idealistid

Semiootikamagistri kraadiga õpetajat Marili Pärtlit innustas ühinema programmiga «Noored kooli» soov teha midagi tõeliselt raputavat.

SIIM PIIRAK
siim.pirak@ajaleht.ee

Marili Pärtel pole just päris selline õpetaja, keda Arnot kooli lohistav isa võiks pida klassikaliseks koolimeistriks. Tema valge triiksärgi käiseääre alt välgub nahatint ja lähiminevikus omandas ta semiootikamagistri kraadi.

Või kas pole mitte uuenduslik pilk lastekirjanduse kuldvaramule see, mis teeb temast ebahariliku õpetaja? Näiteks on ta sidunud Astrid Lindgreni Karlssoni saaga George Orwelli teosega «1984».

«Lavastuse süžee oli selles, kuidas Väikevennast kasvav lapsepõlvtraumade tagajärjel Suur Vend,» kirjutas Marili Pärtel kunagi ühes töös, mis kandis pealkirja «Miks mulle ei meeldi

Karlsson katuselt ja mida Foucault asjast arvab».

«Bakalaureuseõpingute kolmandal aastal otsustasin, et ma lähen ikka doktorantuurini välja ja jään teaduse juurde, mis muide ei ole sugugi mahamaetud plaan,» räägib Pärtel. «Toona ei osanud ma aimatagi, et minust võiks saada pedagoog. Aga pärast kuut aastat ülikoolis olin nii väsinud sellest lugemisest ja kirjutamisest päevad läbi ning tundsin, et on vaja midagi tõeliselt raputavat teha.»

Raputav õpetajaamet

Keskmisele inimesele näib kindlasti imelik, et pärast üht semestrit Hollandis Viljandisse maabunud Marili Pärtel pidas tõeliselt raputavaks kaheaastasesse programmi «Noored kooli» sukeldumist ning Paalalinna kooli ühe kuuenda klassi ja neljandate klasside eesti keele ja kirjanuse õpetajaks hakkamist.

«Ma olin nii kaua õppinud ja tundsin, et teen nii vä-

he midagi sellist, millest inimestel võiks tolku olla,» meenutab ta. «Õpetajatöö on selles mõttes tänuväärne, et kui õpilaste hulga peale on mõnigi, kellele õnnestub midagi olulist edasi anda, siis on klassi ees tehtu juba korda läinud.»

Kui küsin neljandike käest, kas nende õpetaja on pigem leebe või kuri, hüüab tüdruk tagant pingist kõigist üle: «Ta on imeline!»

Pärast kõiki vahetunni impulsse, tundmusi ja tormamist koridoris, algab Marili Pärtli tund vaikuseminutiga. Noor õpetaja tunnistab, et täiskasvanute juhtimise kõrval on kuuenda klassi lapsi lauseliikmeid õppima sundida ikka paras pähele. Paalalinna kooli pere on aga tema sõnul olnud toetav ja uudenudusi soosiv.

Õpetaja peab alati olema laskevalmis.

MARILI PÄRTEL

Marili Pärtel, mis te arvate, kui kaua te õpetajana vastu peate?

Ma olen elus esimest korda olukorras, kus mul pole viisaastakuplaani. Ma tean seda, et programmi tõttu olen ka järgmisel õppeaastal õpetaja, ning seda, et ma pole kindlasti eluaegne õpetaja.

Räägitakse, et umbes kolmandal aastal muutub see töö lihtsamaks ja mõnusamaks. Võib-olla olen juba järgmisel aastal nii läbi, et jooksen nelja tuule poole. Aga äkki olen selles ametis veel 20 aastat?

SIIM PIIRAK

sest need on Vikipeedias olemas,» arutleb Pärtel.

Lastega on tema kogemust mööda vahel päris keeruline, sest nad on oma nuti maailmas kinni ja tähelepanuvõime on aja jooksul väga palju kahanenud.

«Ma olengi endale üheks eesmärgiks seadnud õpilaste süvenemisvõime suurendamist,» ütleb Pärtel. «Juba paar tundi lugemist parandab asja tohutult. Lastel on siis koolis lihtsam see 45 minutit hakkama saada ja tunnitöös osaleda.»

Noored kooli

Marili Pärtli arvates peab see noor, kes tahaks ka programmi «Noored kooli» liituda, olema esiteks julge ja teiseks kantud idealismist, ainult siis suudab ta midagi ära teha.

«Esimestel aastatel on tööd väga palju. See 35 tundi nädalas, mille sisse peaksid õpetaja tööülesanded ametlikult mahtuma, saab umbes kolmapäevaks tehtud. Palk ilmselt ka väga ei motiveeri,» nendib ta.

Programmi eestvedajad aga otsivad edukaid kõrgkooli lõpetajaid, kes on heade õpitulemustega ja ühiskondlikult aktiivsed, kuid ei õpi õpetajaks, vaid mõnd muud eriala. Pärtel võib kinnitada, et sellist liidrikogemust, nagu annab koolis töötamine, pole kohe pärast kõrgkooli lõpetamist sugugi lihtne saada.

«Õpetaja peab alati olema laskevalmis,» leiab pedagoog ning on veendunud, et väga heaks õpetajaks kujunemine võtab aega aastaid. «Väga head õpetajad on vähemalt kümme aastat koolis töötanud. Teisalt, küllap on noore õpetaja pluss just see, et ta leiutab mingis mõttes jalgratast.»

Õpilaste ette jõuab üks noor kaheksast

SIIM PIIRAK
siim.pirak@ajaleht.ee

Sihtasutuse Noored Kooli turundusjuht ja koordinaator Margus Ots, mis on programmi «Noored kooli» eesmärk?

Pikemas perspektiivis on eesmärgiks kasvutada Eestile edukate haridusteadlike noorte põlvkond, kes toob haridussüsteemi positiivseid muutusi mitmesugustel erialadel tegutsedes. Selleks kutsume igal aastal tegusaid ülikooli lõpetanuid üles nimetatud programmi kandideerima. Valituks osutub keskmiselt üks inimene kaheksast.

Programmis osalejad õpetavad kaks aastat täiskohaga mõnda põhiainet koolis, kus noori õpetajaid enim vajatakse. Töö kõrvalt käivad nad õpetajakoolitusel – kokku saavad nad poole Tallinna ülikooli õpetajamagistri ainemahust – ning arengut toetab programmi poolne tuutor. Peale õpetajakoolituse saavad noored ka liidrikoolitust.

Mida peaks see Eesti haridusele andma?

Eesti haridusele tuleb kasuks, kui ühiskonnas tekib haridust südamasjaks pidavate eri taustaga edukate inimeste grupp.

Kandideerida saavad ainult pedagoogilise erialata ja õpetamiskogemusega inimesed. Toome haridussüsteemi noori, kes ei ole varem plaaninud end selle valdkonnaga siduda.

Pärast programmi jätkab hulk noori oma erialal, kuid ligi pooled on otsustanud jätkata haridussüsteemis töötamist õpetaja, õppejuhataja, koolijuhi, haridusministeeriumi ametnikuna või mõnes muus ametis.

Programmis osalejad saavad koolist hinnalise kogemuse: klasisitiae õpilaste õpetamise kogemuse saab ju üle kanda mis tahes teise juhtimisvaldkonda. Tänapäeva tööandjatele on oluline, et noortel oleks lisaks ülikoolidiplomile ka head suhtlemisoskused ning neid saab omandada ainult praktika kaudu ehk intensiivses suhtluskeskonnas töötades.

Kas koolijuhid peaksid initsiatiivi üles näitama ja teiega ühendust võtma?

Kuigi programm on juba kaheksa aastat vana, jõudis esimene selles osaleja Viljandimaale alles eelmisel aastal. Maikuust hakatakse koole otsima kaheksanda lennu osalejatele ning koolis õpetamist alustavad nad 1. septembril. Kui mõni koolijuht soovib programmi «Noored kooli» kohta rohkem teada või on huvitatud meie partnerriks kandideerimisest, siis meie kodulehel saab täita vastava sooviavalduse.

Sihtasutuse Noored Kooli turundusjuht ja koordinaator Margus Ots

Toimetaja KAIE MÖLTER,
433 0041, sakala@ajaleht.ee.
Kuulutused tel 433 0062,
kuulutused.sakala@ajaleht.ee

TEATER

Viljandi nukuteatris etendub täna kell 11 «Tuhkatriinu». Lossi tänav 31, tel 433 4295 ja 5341 9815.

Ugalas on täna kell 13 «Arabel-la» (etendus on välja müüdud) ja kell 19 «Mee hind». Vaksali tänav 7, Viljandi. Tel 433 0777.

Männimäe külalistemajas etendub 18. aprillil kell 20 komöödia «Meri ja Orav». Riia maantee 52d, Viljandi. Tel 435 4845.

KINO

Männimäe salongkinos näidatakse täna kell 18 perefilmi «Pruunkarude maa» ja kell 20 põnevusfilmi «3 päeva tappa». Homme on kell 18 dokumentaalfilm Mai Murdmaast «Balletmeister». Riia maantee 52d, Viljandi. Tel 435 4845.

Sakala keskuses linastub 23. aprillil kell 11 ja 19 seiklusfilm «Maailma möötmine». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

KONTSERT

Karksi valla kultuurikeskuses esineb täna kell 18 kontserdisarjas «Muusika Eestimaa» orelikunstnik Toomas Trass. Pilet 3 ja 2 eurot. 25. aprillil kell 18

on August Kitzbergi gümnaasiumi õpilaste kevadkontsert. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Sakala keskuses annavad täna kell 19 kontserdi sarjast «PLMF: Meistrite Akadeemia» Maria Listra ja Piia Paemurru. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Kohvikus Fellin esineb 19. aprillil kell 20 trio Maian Kärmas – Ain Agan – Andre Maaker. Pilet 3 eurot ja 5 eurot. Vabaduse plats 1, Viljandi. Lisainfo tel 435 9795.

ÜRITUSED

Viljandi Jaani kirikus on täna kell 18 suure neljapäeva missa, homme kell 15 suure reede sõna- ja palveteenistus.

Memento Viljandi ühendus korraldab 19. aprillil kella 13–15 Sakala keskuses infopäeva. Kavatas on tutvustada ühenduse

edaspidist tegevust ja võetakse vastu ka uusi liikmeid. Inimesed, kes taotlesid märki «Eestist küüditatud», saavad selle infopäeval kätte. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskus korraldab 23. aprillil 6. Kitzbergi mäejooksu algusega kell 17 ja 7. jüriööjooksu algusega kell 18. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

NÄITUSED

Sakala keskuse jalutussaalil näeb 3. maini Türi maaliringi maalinäitust «Inspireeritud lood». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi linnaraamatukogu trepiallis saab vaadata Meelik Mäksöo fotonäitust «Siin- ja sealpool silmapiiri», üldlugemissaalis 30. aprillini näitust «Tähed panevad ilmaruumi särama. Elle Eha». Näitus pakub võimalust tutvuda Elle Eha raamatute

ja teatrifotodega. Linnagaleriis on 10. maini üleval Viljandi kunstikooli õpilastööde näitus ja kojulaenutusosakonnas 30. aprillini «Kaunimad Eesti raamatud 2013». Lasteosakonnas on 30. aprillini raamatunäitus «Mis lind see on?». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Tarvatu raamatukogu näitus-saalis on üleval Tarvatu muusika- ja kunstikooli eelkooli õpilaste näitus ja raamatukogus Tar-

vastu lasteaia Naeruvõru laste kunstinäitus. Näitusi saab külastada Tarvatu raamatukogu lahti-oleku aegadel. Tel 436 6262.

NIMEPÄEV

Täna nimepäevalised on Ege, Eike, Hiie ja Ehte ning homsed on Valdemar, Voldemar, Valdek, Valdeko, Valdo, Valdu, Valdar, Valdur, Valmo, Valmar, Valmer, Volmer ja Volli.

Meie ettevõtjate ja seltside üritus
KAKS KOHVIRINGI ÜMBER SOOMAA
toimub 19. aprillil 2014 aastal.

Kohviringi külastuseks avatud algusega kell 12.00 kuni 16.00. Lisainfo ja osalejate nimekirja Rohelise Jõe maa Koostöökoogu kodulehel lehel www.joemaa.ee

Kui soovid kindlat töökohta pidevalt laienevas ettevõttes, siis tule tööle Maximasse!

Viljandi Maxima X kauplus kutsub tööle

- PEAKASSAPIDAJAT
- KASSAPIDAJAT-MÜÜJAT
- SAALITÖÖTAJAT
- TRANSPORDITÖÖLIST
- KORISTAJAT

Info tel 602 3116 • personal@maxima.ee

MAXIMA Meil on tulevikku!

PIRET RAUD

PRINTSESS LULUU JA HÄRRA KERE

ESIETENDUS K 23. APRILLIL KELL 13.00
ETENDUSED
K 23.04 KELL 18.00, N 24.04 KELL 13.00
T 6.05 KELL 13.00 JA KELL 18.00

ERR Sakala

CENTRUM KESKUS

Centrumi keskus avatud E-R 9-19, L 9-17, P 10-15
Selver avatud iga päev 9-22
www.viljandicentrum.ee

Tasuta Jazzkaare kontsert Centrumis!

Laupäeval,
19. aprillil
kell 15

Tule laupäeval, 19. aprillil kell 15 Centrumisse kuulama Viljandi Kultuuriakadeemia jazzkontserti "Jazz linnaruumis". Ainult Centrumis ja ainult siis on sul võimalus osta Jazzkaare Viljandi neljale kontserdile pileteid soodushinnaga 5€/tk.

Kohapeal kunstiüllatus. Lastel teeb suu magusaks Selveritibu.

TÖÖ

Töömahu suurenemise tõttu võtab AS Viljandi Aken ja Uks tööle puidupingitöölisi. Info tööpäevadel tel 433 0612.

Töö Norras üldheitustöödel. Tel 515 7377.

METSAMATERJAL

Metsä Forest Eesti AS ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke, paberipuid, küttepuitu ja võsaraiejäätmeid. Tel 511 8671, 509 0200.

Fraxinus OÜ ostab saare- ja tamemepalke. Tel 520 6765.

Promets OÜ ostab kõrge hinnaga metsa ja maad. Tel 5591 9930.

LOOMAD

Müüa kaks noort minilammast. Tel 553 4899.

Äntu mõis müüb teisipäeval, 22. aprillil puhtatõulisi pruune Lohmann Browni noorkanu (munemise algus mai teine pool) järgmistes Viljandimaa bussipeatustes: 7.30 Võhma, 8 Olustvere, 8.30 Suure-Jaani, 9 Vastemõisa, 9.15 Viljandi turg, 10 Ramsi, 10.15 Sultsi, 10.30 Oisu, 10.45 Halliste, 11.15 Mõisaküla, 11.45 Abja-Paluoja, 12.15 Karksi-Nuia, 12.30 Sudiste, 12.45 Kärstna, 13.15 Suislepa, 13.30 Mustla, 14 Holstre, 14.15 Viiratsi, 14.30 Vana-Võidu, 14.45 Saarepeedi. Info tel 327 0206, ringil tel 5664 3113.

PÕLLUNDUS

Müüa heina. Tel 5664 5384.

Müüa kombain Sampo 30 ja T-25 haakeristu. Tel 522 8130.

Müüa seemnesuuruseid kartuleid «Vineta», «Laura», «Mara-bel», «Bela Rosa», «Agria», «Adora», «Anuška». Vedu tasuta. Tel 5849 4830, 5846 0316.

Ostan T-40 tagarehvi 13,6-R38. Tel 515 0285.

Päidre puukool müüb Viljandi turul R, 18. apr ja L, 19. apr viljapuude istikuid.

Seedri Puukool müüb istikuid ja mett Viljandi turul 19. aprillil. Info ja tellimine tel 434 1053, 5345 4102, www.seedripuukool.ee

OST

Ostan Viljandi lähedal kasvavat leppa. Tel 5345 2279.

Promets OÜ ostab metsa ja maad. Tel 5591 9930.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

12

Viljandimaa murdmaajooksu meist-rivõistlustel tuleb osalejatel võist-lusklassist sõltuvalt läbida kahe- või neljakilomeetrine rada. Võistlused algavad täna kell 16 Päri spordihoone juurest. Paremad selguvad 12 arvestuses, C-klassist veteranideni.

Viljandis saab kokku esinduslik seltskond

VALDEKO KALMA,
Tuleviku maadlusklubi president

Laupäeval peetakse Viljandi spordihoones 16. Küllö Kõivu vabamaadluse mälestusvõistlusi, kuhu on Eesti tugevamate maadlejate kõrval oodata külalisi Soomest ja Ungarist.

Paralleelselt täiskasvanutega selgitavad paremaid

noored. Meie tulevikulootustele tulevad esimest korda konkurentsi pakkuma Iisraeli eakaaslased. Varasemast tugevamalt on esindatud Leedu ning oma osa annavad Valgevene maadlejad. Kõige arvukama esindusega saavad Viljandisse lätlased.

Kokku on kell 10 algavatele mälestusvõistlustele oodata üle saja välisvõistleja.

TULEKUL

JOOKS. Täna kell 16 algavad Päri spordihoone juures maakonna murdmaajooksu meistrivõistlused.

KORVPALL. Homme kell 10 on Viljandi spordihoones Eesti ettevõtlike noorte koja turniir.

MALE. Laupäeval kell 11 mängitakse Viljandi spordihoone teisel korrusel maakonna väikmale meistrivõistluste teist etappi.

SQUASH. Laupäeval peetakse Tääksi suusamajas Viljandimaa meeste meistrivõistlusi. Pühapäeval selgitavad seal maakonna parimat naised. Mõlemal päeval on võistluse algus kell 11.

KÄSIPALL. Pühapäeval tuleb Viljandi spordihoones kaks Eesti meistrivõistluste mängu. Kell 13 on meistriliiga poolfinaalseerias teist korda vastamisi Viljandi HC ja Põlva Serviti ning kell 15 peavad esiliiga kohtumise Viljandi Spordikool ja Tartu Ülikool.

Abja noormees nihutas maakonna rekordit

Möödunud nädalavahetusel Lätis Balvis peetud rahvusvahelisel tõstmisvõistlusel värskenas Abja gümnaasiumi abiturient Karl Tiit Viljandimaa juunioride kehakaalu alla 105 kg tõukamise rekordit: see on nüüd 121 kg.

Abjas oma isa Vladimir Osipovi juhendamisel harjutav

Karl Tiit lõpetas võistluse kogusummaga 214 kg, mis andis talle omas kaalus teise koha.

Isikliku rekordi 57 kg püstitas samal mõõduvõitl kaalus alla 37 kg Mõisaküla kooli neljandas klassis õppiv Jan Jesper Tisler, kes teenis kokkuvõttes neljanda koha. (Sakala)

Kõpu õpilased jätsid karika endale

Esmaspäeval Kõpu spordihoones peetud kolme kooli korvpalli- ja võrkpallivõistlus «Kõpu Cup» õnnestus võita kohalikel õpilastel.

Tänavu teist korda teoks saanud turniiril osalesid võrustajate kõrval Holstre ja Heimtali kooli võistkond.

Kahe mõõduvõitl kokkuvõttes sai kolmanda koha Heimtali ja teise koha Holstre kooli esindus. Võistluse peaauphind rändkarikas jäi korraldajate juurde hoiule.

Selle võistlusega alustas Kõpu valla spordirahvas liikumisaasta üritusi. Järgmine ettevõtmine tuleb 23. aprillil, kui tähistatakse jüripäeva kogu pere maastikumänguga «Jüriöö jooks».

25. aprillil leiab Kõpu spordihoones aset 2000. aastal ja hiljem sündinute kolm kolme vastu korvpalliturniir. Sellel osalemiseks on vaja end 21. aprilliks kirja panna e-aadressil piret.jyrna@gmail.com. (Sakala)

Laupäeval Holstre-Nõmmel asetleidval Mulgikrossil osalemisest on teada andnud hulk nimekaid sõitjaid ning viies võistlusklassis on oodata põnevaid võiduajamisi. Pilt on tehtud eelmise aasta võistlusel.

MOTOKROSS

Kiired ja kirevad mehed kogunevad Holstre-Nõmmele

KAIDO LEITEN,
Viljandi vee- ja motosportklubi juht

Laupäeval mürisevad Holstre-Nõmmel taas mootorrattad, sest juuba 28. korda saab teoks Mulgikross.

Eelregistreerimisel on oma osavõtust teada andnud rohkem kui 250 sportlast ning nende seas on ka Venemaa, Valgevene ja Hollandi motomehi. Üks nimekamaid neist on lähiaegadel maailmameistrivõistlustelgi kihutanud hollandlane Marc De Reuver.

Kindlasti aga ei oota teda Holstre-Nõmmel kerge võidu teekond, sest peaauphinda hirmustavad näiteks Mulgikrossi endised võitjad Ludde Söderberg, Tommi Mäkinen, Niko Kalatie, Erki Kahro ja Priit Rätsep. Pole kahtlustki, et võitu noolivad ka teised kiired mehed, nagu Davis Livs ja Indrek Mägi.

Varasemad aastad on näidanud, et eelregistreerimise põhjal ei saa veel väita, kes võistluspäeval stardipuu taha tulevad – alati on ka üllatused võimalikud. Korraldajatele on teada, et viimase hetkeni loodab vigastusest paraneda Juss Laansoo. Samuti vaeb kohale-tuleku võimalusi Gert Krestinov. Meie enda klubi meestest on huvitavat võidusõitu oodata

Jaanus Kovalilt ja Raigo Suijalt.

Aastaid pole Mulgikrossil olnud pisikeste poisie klassi 50 cm³ mõõduvõitl, sest kohalikul motoklubil pole järeikasvu olnud. Tänavu aga on meie rivi täienenud koguni kahe poisiga: startimas on Ruben Lindemann ja Romeo Pikand. Nii saavadki kohaletulijad nautida ligemale 30 tillukese poisi starti ja sellega kaasas käivat lapsevanemate amokijooksu raja kõrval.

Tänavune Mulgikross üllatab publikut ja sõitjaid ka rajamuudatustega. Pealtvaatajate ees on nüüd kolm stardikurvi ja Eestis erakordsena kaks paralleelset rajalõiku trassi keskel. Nii et sõitjatel on valida eri elementidega lõikude vahel. Üks neist algab 20-meetrise kolmik-lainehüppega ja lõpeb «tooli-ga», teine algab lühikese hüppega ja lõpeb kaksiklainehüppega. Viimati nimetatud lõik on sõitjale küll veidi kergem, ent kümme meetrit pikem.

Pealtvaatajaile annab tõenäoliselt elamuse uuesti kasutusele võetud Holstre-Nõmme liivaaugu hüpe, kus on kunagi sooritatud ka raja rekordiline, 65-meetrine hüpe.

Nagu ikka, on Mulgikross põnev võistlus, sest kolmes suuremas masinaklassis tuleb kolm starti. Esimene sõit kestab 20 minutit pluss kaks ringi ning kaks järgmist kestavad ka-

KLASSID

Laupäeval kell 12 Holstre-Nõmmel algaval Mulgikrossil stardivad järgmised võistlusklassid:

- 50 cm³, 65 cm³, 85 cm³, MX2 ja MX Open.

Allikas: mulgikross.ee

heksa minutit pluss üks ring. Kõiki võistlusstardi võitjaid ootab samuti autasu.

Üks on kindel: Eestis ei näe sel suvel enam teist sellist motokrossi, kus kõikides klassides oleks stardipuu tagune täis kõrge tasemega sõitjaid. Samuti peetakse laupäeval Eesti, Läti ja Soome maavõistluse viimase etapi arvestust. Esimene etapp leidis aset eelmisel nädalavahetusel Lätis ja praegu on Eesti naabritest tagapool. Loodetavasti suudavad meie sõitjad Holstre-Nõmmel positsiooni parandada ja mullust võitu kaitsta.

Nagu alati, algab Mulgikross Holstre-Nõmme rajal kell 12 osalejate paraadiga, kus kõik läbivad pealtvaatajate ees kogu trassi ilma kiivrita.

Osalejate nimekirja ja pilette võistluse ajaoost saab vaadata internetis aadressil mulgikross.ee.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saar 433 0057
Korrektoirid Evi Eiche,
Liivia Tohvelmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Raimo Saar 433 0069
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rüütli t 14,
80010 Pärnu.

Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8704

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval sündis Viljandis kolm tüdrukut ja üks poiss.

135 AASTA EEST

«Sakala», 7. IV 1879

Wõeralt maalt. – Roomast. Itaalia kuningas on mõrtsuka Passante peale, kes kuningat ära tahtis tappa ja keda kohtust surmanuhtluse alla mõisteti, armu heitnud, ning surmanuhtlust eluajaliseks wangitööks ümber muutnud. Passante on siis ka kohe sõalaewaga tööwangihoonesse Elba saare peale wiidud. – Konstanoopolist. Suure raha puuduse pärast pidada Türgi sultan üleliiga kuld- ja hõbesjadest, mis sultani palleis seisawad, nüüd raha walada laskma.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9–17, lõuna kl 13–13.30. Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee. Kuulutuse tellimine internetis <http://kuulutus.ajaleht.ee>

KINNISVARA

Müüa 1-toaline keskküttega korter Viljandis. Tel 5354 1695.

Müüa kesklinnas 1-toal ahik korter. Tel 5663 6836.

Soovin üürida vähemalt 2-toal korteri. Tel 5674 9728.

SÕIDUKID

Müüa mopeed Tomos. Tel 5885 5578.

Ostame 1990.–2008. a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Carstomis sõiduauto rehvimontaaž 4 rehvide: plekkvelg 20 €, valuvelg 25 €. Tel 508 0337.

Ehitustööd. Tel 5694 0590.

Fassaadid, vundamendid, soojustamine ja viimistlemine. Tel 516 5680.

Kaardid ennustavad 24 h, h 1,09 €/min. Tel 900 1727.

Kaevan ja puhastan tiike, teen erinevaid pinnasetöid. Tel 5645 1927, info@meiletop.ee, www.meiletop.ee.

Kaeve- ja planeerimistööd ekskavaatorlaaduriga. Tel 5551 3306.

Katuse- ja ehitustööd soodsalt. Tel 5621 3377.

Katuse- ja puitfassaaditööd. Tel 5891 8986.

Paistu 3 a, Viljandi • Tel 434 9090
Avatud E–R 8–17

OÜ Enberg T. E.

AUTOREMONT

Vajadusel tuleme ise autole järele. Kui tööd on tehtud, toimetame sõiduki teile sobivasse kohta.

AUTOVARUOSAD otse maaletootjatelt

LUKKSEPATÖÖD

VEERMIKU KONTROLL tasuta!

LIISI REMONT JA SÕIDA!

Ostes õli ja õlifiltri meil, on õlivahetus TASUTA!

Mobil MOTUL Castrol

LIQUI MOLY wolf

Korstnapühkija. Tel 5561 1712.

Küttesüsteemide ehitus. Tel 513 8314, www.avmterm.ee.

Lammutustööd. www.jaatme-proff.ee.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Maalritööd. Tel 5904 4016.

Puurkaevude ja küttekäevude puurimine, pumpade ja septikute paigaldus, vee-, kaeve- ja kanalisatsioonitööd. Tel 521 7415, www.baltipuurkaev.ee.

Põrandad, seinad, laed, ukсед, aknad, trepid jne. Garantii. Tel 5366 9108, A1 Ehitusviimistlus OÜ.

OÜ TÕNISSON TRANSPORT

teeb

veoautode ja haagiste hooldus-, remondi-, keevitus- ja värvitöid.

Sõiduautode õlivahetus, remondi- ja keretööd, värvimine ja poleerimine.

Viiratsi, Tehnika 10. Tel 504 1737.

Raamatupidamisteenus. Tel 526 2922.

Raiateenus ja väljavedu. Tel 5345 2279.

Rakkekaevude puhastamine. Tel 557 4792.

Rendime kaevetöödeks koppladureid koos juhiga. Hinnad soodsad. Tel 5749 3533.

Salvkaevude kaevamine, puhastamine ja remont. Tel 5672 7555.

Septikute paigaldus, kanalisatsioon- ja veetrassitööd. Tel 521 7415, info@veegrupp.ee, www.veegrupp.ee.

Pottsepatööd. Tel 5885 5578.

Soojustamine puistevillaga. Tel 5665 0604, 502 0066.

Suverehvid soodushinnaga -20%. Müük ja paigaldus. OÜ CAR-FIX, Riia mnt 54b. Tel 433 7789, carfix@carfix.ee.

Üldehitus ja siseviimistlus. Tel 5689 7817.

Teeme erinevaid ehitustöid: palkide vahetus, karkassehitus, maakividest vundamentide taastamine, käevude puhastamine, fassaaditööd, küsige lisa. Tel 5823 8625, indrekसारap11@gmail.com.

Vean tasuta ära külmkapi, pesumasina ja el.-pliidi. Tel 525 8050.

Veo- ja tösteteenus, kruus, liiv, killustik, muld. Tel 5373 1475.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

MÜÜK

3 m saare- ja tammepinnud. Kohapeal 10 €/rm. Tel 520 6765.

Ehituslik saematerjal ja muld. Tel 502 3257.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 5675 1930.

Kuivad ja toored 30–50 cm lepa, kase ja saare halupuud. Tel 505 0522.

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedutasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv lepp 28 €. Tel 5301 8317.

Küttepuud. Tel 5373 3320.

Küttepuud, vedu tasuta. Tel 5638 4937.

Lambaliha. Tel 5816 4973.

Lauaarvutid, soodsalt. Tel 5699 3245.

Lepp ja kask võrgus. Tel 5345 2279.

Lillesibulate soodusmüük täna Viljandi turul. Iga teine anemooni pakk tasuta. Gladioolid 7 tk alates 0,75 €. Tere tulemast kella 14-ni.

Linnu talu müüb P, 20. apr Hy-Line tõugu pruune ja valgeid ühe aasta munenud kanu 4 €/tk bus-sijaamades ja kaupluste platsidel (info tel 503 1485, 501 7500): Mustla kell 8, Viljandi turg 8.30, Suure-Jaani 9.15, Kolga-Jaani 12.50, Leie13.30. Autojuhi tel 5559 4530.

Lõhutud küttepuud Karksi-Nuia piirkonnas. Tel 5300 2010.

Müüa 3–6 m kuivi küttepinde Viljandis, 15 €/rm. Tel 520 4487.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa ehitussoojak, vundamentidiplokke, paneele. Tel 5198 5179.

Müüa kuivi ja märgi küttepuid. Tel 5594 9130.

Müüa lõhutud küttepuid. Tel 5683 0454.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa tooreid halupuid, kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelleteid ning puit- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Sõnnik, liiv, kruus veoga. Tel 5198 5179.

Toores lepp, kask ja saar. Tel 5391 4443.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

TEADE

Paadikoha omanikud Viljandi järve ääres! Sadamakoha tasu 2014. a eest on 32 € ja seda saab maksta 21. aprillist 5. maini kella 15–19 rannavalve hoone juures. Hilinejate koht läheb järgmistele soovijatele. Info tel 5598 3430.

KAOTATUD

Kaotatud kollane luuk Viljandi–Kolga-Jaani–Põltsamaa vahelisel teelõigul. Ausal leidjal palun helistada tel 5816 4821.

Unustasin represseeritute peo järel Viljandi Sakala keskusesse tantsukingad. Heale leidjale tasu piletikassas.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis isa

VIKTOR TOLPAS

12. I 1951 – 24. II 2014

Urni matmine 19. aprillil kell 12 Viljandi Metsakalmistul.

Mälestame töökaaslast

AAVO RISTISAART

Avaldame kaastunnet lahkunu omastele.

Osaühing Väluste PL

Kallis Triin! Meie siiras kaastunne kalli isa

AAVO RISTISAARE

kaotuse puhul.

Klassikaaslased ja klassijuhataja

Südamlik kaastunne Liiale kalli ema

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Tarmo ja Evi perega

Südamlik kaastunne omastele kalli

ELLE ASU

kaotuse puhul.

Perekonnad Salomets ja Mägi ning Mare Kitsing

Mälestame

ELLE ASU

Südamlik kaastunne lähedastele.

Männi-Kasesalu kollektiiv

Lillekesed, kummardage siia künkale — see on kõigist pühadustest pühim paigake.

AINO KATSEVIČ

18. V 1936 – 15. IV 2014

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine 20. aprillil kell 12 Riia mnt kabelist Metsakalmistule.

Mälestame kallist onu

AAVO RISTISAART

Avaldame südamlikku kaastunnet omastele.

Rein perega ja Ragnar

Mälestame head sõpra

AAVO RISTISAART

Jagame lähedaste leina ja oleme mõtteis toeks.

Raivo, Ilme ja Age

Südamlik kaastunne Olavile perega kalli ema

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Kalev perega

Avaldame kaastunnet Paulile kalli abikaasa

ELLE ASU

kaotuse puhul.

Jahikaaslased

Mälestus ei kao...

Kallist vanaisa ja sõpra

ELDUR SARAPIT

mälestavad Ahto ja Asko ema, vanaema Alli ja vanaisa Harriga.

Valus on mõelda, et sind ei ole ja kunagi enam me juurde ei tule.

Lahkus meie kallis vend, onu ja vanaonu

AAVO RISTISAAR

Leinab Marga perega.

Siiras kaastunne Hennole kalli venna

AAVO RISTISAARE

kaotuse puhul.

Perekond Razmõslov

Kevadetuultega läksid sa teele, helge mälestus sinust jäi meelde....

Siiras kaastunne Olevile, lastele peredega, õdedele ja teistele lähedastele kalli

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Kaja ja Kersti peredega, Lilli, Kalvi ja Roosi

Avaldame kaastunnet Liiale, Piiale ja Olavile ema, Olevile abikaasa ja Virvele, Urvele ning Lainele õe

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Viivi, Urmas, Milvi ja Ülo

Siiras kaastunne lähedastele

ELLE ASU

kaotuse puhul.

Luule ja Aini

Südamlik kaastunne Lindale, Ahtile, Mailale ja Kaidole peredega kalli abikaasa, isa ja vanaisa

ELDUR SARAPI

kaotuse puhul.

Perekond Laanemets

Ei ole sõnu, mis leevendaks valu...

Südamlik kaastunne Ainile perega

AAVO RISTISAARE

kaotuse puhul.

Haljand, Riina, Piret ja Marko

Üks elutee on käidud...

Mälestame head sõpra

AAVO RISTISAART

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Heino perega

Südamlik kaastunne Liiale ja Piiale kalli ema

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Kati ja Kaarel

Südamlik kaastunne Virvele perega kalli õe

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Arvi ja Luule peredega

Mälestame

ELLE ASU

Avaldame siirast kaastunnet Paulile, Argole, Anule, Ailile, Lembitule ja Karl-Erikule.

Leida ja Jüri

Sügav kaastunne Merikesele perega kalli isa ja vanaisa

ÜLO MÄGI

kaotuse puhul.

Anne perega

Mälestame kallist onupoega

AAVO RISTISAART

Avaldame kaastunnet omastele.

Piret, Pille, Maie ja Mare peredega

Mälestame

AAVO RISTISAART

Avaldame kaastunnet omastele.

Perekond Ental

Kallis Liia! Oleme mõtetes sinuga, kui jäätad hüvasti oma armsa ema

SAIMA ARUSEGA

Kadi, Mari-Liis ja Annely

Armas Olev lastega! Meie siiras kaastunne abikaasa ja ema

SAIMA ARUSE

kaotuse puhul.

Olevi klassikaaslased Kärstna kooli päevilt

Mälestame Männi-Kasesalu talu perenaist

ELLE ASU

Avaldame kaastunnet omastele.

OÜ Rotaks-R

Kauaaegset ja legendaarset õpetajat

TÕNIS LEIVITSAT

mälestab Kildu kooli pere.

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Südamlik kaastunne Arvo ja Aare Raljale armsa ema

SIIRI RALJA

lahkumise puhul.

Vanaema Selma ja täditütar Ene perega

HOLSTRE-NÕMME MOTOKESKUSES

LAUPÄEV, 19. APRILL

ALGUS 12.00

MULGI KROSS 2014

TULE ELA OMADELE KAASA!

TULE MULGIKROSSILE!

HELIKOPTER SÕIDUTAB SOOVIJAD

PILETITE VAHEL LOOSITAKSE VÄLJA HELIKOPTERISÖIT 3-LE!

MULGIKROSSI SÕBRAD

POST 24, ANTILA.ee, SUMMUKAS.EE, PAISTU VALD, Eesti Keskkonnateenused, Viljandi Maavalitus, Viljandi, SEB, Sakala, Suja Ehitus, ComPLY, UZLOMOTO, VILJANDI, KEE TRADING INTERNATIONAL, etv, airok, ekseko, VILJANDI METALL, esro, TOON TESTIT, KUKU, Silindria, CENTRUM, AP Mets, KUMA, K-RAUTAKESKO, PRINT BEST TRÜKIKODA, DAG REKLAAM, GGG

MULGIKROSS.EE

JÄMEJALA TEERISTI TAARAKEKSKUS

E-R kl 8-18, L-P kl 9-18

18. aprillil ja 1. mail oleme suletud

Panditaara vastuvõtt kiire ja mugav!

Müügil õlleklaasid!

Alkohoolse joogi jaemüük kella 10-18. Tel 502 3682, peeterheuer@kullis.ee

TOLMETS TOLMETEX OÜ

MUSTA JA VÄRVLISE METALLI KOKKUOST

ALATI PAREMAD HINNAD

KARKSI-NUIA, VILJANDI MNT 3C

☎ 16961 WWW.TOLMETS.EE

Pärnasalu OÜ

Teie metsa meister

OSTAME HAAVA- JA LEPAPAKKU PÕLTSAMAAL, TARTUS JA PARNUS

PAKUME PARIMAT HINDA LEPA JA HAAVA ENAMUSEGA RAIETELE JA KINNISTUTELE

info@sawmill.ee • Tel 513 1268 www.sawmill.ee

MTÜ Eesti Maaelu Nõuandeteenistus korraldab 24. aprillil 2014 kell 10 Viljandis Vabaduse plats 4

MAK II telje toetuste ja otsetoetuste tasuta infopäeva

Lektorid Karin Hüva ja Peeter Lääne

Päevakava vt www.pikk.ee sündmuste kalendrist

Infopäeva tellija on Põllumajandusministeerium, korraldamist toetab Euroopa Liit

Info ja eelregistreerimine nouandeyhing@vpnu.ee või tel 433 3608

Maamessi hind	Maamessi hind	Maamessi hind	Maamessi hind
23 450 €	22 780 €	13 800 €	20 990 €
Hinnavõit 14 %	Hinnavõit 14 %	Hinnavõit 14 %	Hinnavõit 14 %

Amarok Crafter Caddy Transporter

Volkswagen ja Aasta Auto Pluss teevad Maamessil parima tarbeautode pakkumise.

Hea Maamessist osavõtja,

Meil on heameel osaleda koos Teiega Baltimaade suurimal põllumajandusnäitusel. Volkswageni tarbeautod on tuntud oma töömehesõbralikkuse ja vastupidavuse poolest. Maamessi raames pakume Teile võimalust soetada tööauto eriti soodsa hinnaga.

Messihinnad on ka Volkswageni sõiduautodel!

Aasta Auto Pluss
Aardla 101, 50414 Tartu. Tel 680 3660
www.aastautopluss.ee

Tarbeautod

Enne lepingu sõlmimist tutvuge tingimustega www.seb.ee/liising ja vajadusel küsige lisainfo pangakontorist. Sõidukiliisingu krediti kulukuse määr on 2,16% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 20 000 eurot, sisemakse 10% ja jääkväärtus 25% vara hinnast, liisingu periood 60 kuu, lepingutasu 99 eurot, aastane intressimäär 1,9% + 3 kuu euribor.

ELUMÕNU

SEB 33. Tartu Rattaralli
133/70 km

1. JUUNI 2014
www.tartumaraton.ee

Peasponsor: **SEB**

Autopartner: SILBERAUTO

Meediapartner: Postimees

Rattapartner: HAWAII EXPRESS

Esitleja: codeborne well-crafted software

Suurtetajad: Rand & Tuuberg, TREVI AS KAGU TEEDE, RAMIRENT, SALVEST, A. Le Coq, ATLANTIS, CRAFT

Terve Tartu